

Kırşehir'de Türk Eserleri

Y. Mimar ALI SAIM ÜLGEN

Bu yazıda, Kırşehirdeki âbidelerimiz üzerinde 1940 yılında yaptığımız tetkiklerin neticeleri arz edilecektir. Bu tetkikte âbideler yalnız mimarî cepheden mütalea edilmiştir [1].

Kırşehir, Türk mimarisinin Selçuk âlemine açılan küçük, fakat rüyeti geniş bir penceresi, san'at tarihimize ve kültür hayatımıza, hattâ benliğimize hizmetler etmiş sevimli bir yurt parçasıdır. Anadolu'nun en kurak noktasında yeşilliklere bürünmüş olan Kırşehir, bozkırların seraplarını hakikat yapan bir vâha gibi tepelerin arasından ansızın görünür; kuru, kayalık yol güzergâhında yorulmuş gözlere birdenbire sonsuz bir inşirah verir.

Türkiyenin birçok köşelerinde olduğu gibi burada da şehrin hududundan itibaren tarihi bir havanın esmekte olduğu sezilir. Geniş saçaklarile, akşamın kızıl mahmurluğunu seyreder gibi payandalara yaslanmış şahnişli ve cumbalı evler ve bu evlerin çerçevelediği sokaklar; zâiri uzun tetkiklerin mevzuu olabilecek nefis âbidelere ulaştırır.

Biz bu yazıda *Cacabey vakfîyesi*'nde zikrolunan bahçe, han, hamam, zâviye, medrese ve camiden, Hacı Bektaş velâyetnamesindeki on sekiz bin hanelik Kırşehirden, Şair Ahmed, Şeyh Edehalî, Âşıkpaşa gibi tarihe mal olmuş şahsiyetlerin yaşadıkları Gülşehirden mufassalan bahsedemeyeceğimizden müteessiriz. Çünkü artık ne on sekiz bin hanelik muazzam şehir, ne de o devirlerin âbideleri ve revnakı kalmamıştır. Yalnız bugüne kalmış

[1] Kırşehir tarihi ve coğrafyası hakkında : Cevat Hakkı Tarım, *Kırşehir Tarihi*, 1938 (Kırşehir Halkevi neşriyatından), Cevat Hakkı Tarım, *Kırşehir Coğrafya Lügati*, 1940.

Charles Texier'in «Description de l'Asie Mineure»; Üstad Fuad Köprülü'nün *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Âşıkpaşa zade tarihi, Aksarıklı tekzeresi, İbn-i-Bîbî, Ali Kemali'nin Erzincan Tarihi, Talât Mümtaz'ın Kastamonu Tarihi* ve Hasan Fehmi Tur-ga l'in *Kırşehir gazetesinden bazı mahalli tetkikleri*'ni okuyunuz.

oldukları için zikre vesile olacak birkaç Türk şaheseri ile bu elemimizi tahfife çalışacağız.

Kırşehir: Orta Anadolu'nun sapa kalmış köşesinde bir vilâyet merkezimizdir. Yayla iklimi tamamen hâkim olan bu şehrin etrafı oldukça kuraktır. Kendisi bir vâdi içinde Kırışözü, Ökse, ve Hırla çayları kenarında tesis olunmuştur. Bu sebeple ağaçlıklar ve yeşilliklerle süslü olan bu şehir Kırşehir adından ziyade Gülşehir namına liyakat kazanmıştır. Bu mntaka halkının ziraatle uğraştığı ve tıpkı Ortaasya Türkleri gibi tabiatın daimi zorluklarıyla pençelediği görülür. Şehrin civarında meyvacılık revaçtadır. En mühim el san'atı halıcılıktır. Şehir denizden takriben 1000 metre kadar yükseklikte olup etrafı mühim dağ silsilelerinin parçalarından olan tepelerle çevrilmiştir. Yayla iklimine tâbi olan bu mntakanın yazları çok sıcak, kışları ziyadesile soğuktur.

Kırşehir, şimali garbında bulunan Ankara'ya 191 kilometrelik bir şose ile bağlıdır. Civar dağlarda çok kıymetli madenler, bilhassa çok güzel inşa malzemesi, alçı, mermer, aşırboyası ve Hacıbektaş taşı namı verilen Albatr kalker ve her nevi indifaî taşlar zuhur etmektedir. Bu çok iyi malzemenin bulunuşu şehirdeki âbidelerin inşaatında büyük rol oynamıştır.

Tarihi bakış

Kırşehirin mazisi, bütün Anadolu'ya sahip olan devletlerin, bu diyarlarda uzun müddet yaşayan milletlerin tarihleriyle alakalıdır. Kırşehir ve civarı halkı arasında devam edegelen bir an'ane vardır. Bu an'ane Anadolu'yu hariçten istilâ etmeğe çalışmış olan hiç bir müstevlinin bu mntakalara sahip olamayışından doğmuştur. Halk «düşman buraya giremez» der. Hakikaten Kırşehirin istilâ yolları üzerinde olmaması, sapa ve çetin bir tabiat içinde bulunması bu rivayete hak kazandırır.

Kırşehir civarında arkeolojik taharriyat bugüne kadar yapılmamıştır. Yalnız bu civarda bulunan bazı emareler ve seramik parçaları Milâddan 4000 yıl kadar önce burada Anadolu ve Asyalı bir medeniyetin bulunduğunu gösteriyor. Her tarafta görülen Höyükler, paralar vesair kültür eşyası üzerinde araştırmalar yapıldığı zaman bu devirler aydınlanabilecektir.

Kalkolitik, Protoeti ve Eti devirlerinden sonra Fırkiyalıların, Kapadokyalıların Romalıların, Bizanslıların idareleri altında yaşayan bu topraklar XI inci Milâdi asırdan itibaren Türklerin malı ve yurdu oldu. İşte bu devirden sonra Kırşehirin namını yükselten büyüklerin zuhur ettiğini görüyoruz. XIII ve XIV. Milâdi asırlarda bu şehir Türk irfanına büyük şahsiyetler yetiştirmiştir. Selûkîlerin, İlhanîlerin, Kadı Burhaneddinin ve Osman oğullarının sıra ile hâkim oldukları bu civar, Karamanoğullarının, Timur ordularının da istilâsına uğramıştır.

Kırşehir ve civarında pek çok Höyük vardır. Bunların en ehemmiyetlisi şehrin içindeki Kale namı verilen tepectir. Bu Höyüğün üstünde elyevm Orta Mektep ile Selçuk hükümdarı Sultan Alâeddinin camii yerine yapılan ve bugün müze olarak kullanılan bina ve ufak barakalar vardır. Bu inşaat yapıldığı esnada topraktan künkler, çanak ve çömlek parçaları, kemikler zuhur etmiştir. Bu tepenin eski şehrin hakiyelerinden teşekkül ettiği anlaşılıyor. Bugün Kaleden eser yoksa da Bezmürezm nam eserde Kadı Burhaneddinin buradaki Kaleyi tamir ettirdiği kaydı vardır. Bu kalenin halkın rivayetlerine göre sahlesi pek geniş ise de bu eb'at diğer büyük şehir sahalarile mukayese edildiğinde mübaîlâğalı telâkki edilebilir. Şehrin 7 kilometre uzağındaki Gölhisar ve Karakurt kaplıcaları yolu üzerinde Sevdiğin Höyükleri de bu cins tarihî kasaba artıklarıdır.

Kırşehirin içinde Romalılar ve Bizanslılardan kalma eserlere rastlanmıyor. Cıvardaki Üç ayak, Kilise Fakılı, Kilise yeri harabeleri Bizanslılardan kalma eserlerdendir.

Kasabada ve civarda mevcut Türk eserlerinden başlıcaları şunlardır:

Camiler :

1 — *Cacabey Camii* (Esası medresedir). H. 671 — M. 1272.

2 — *Alâüddin Camii*, Milâdi XIII inci

asır ortasında.

3 — *Lâle Camii*, Milâdi XIII üncü asır.

4 — *Ahî Evren Camii*, Milâdi XIV üncü asırda,

5 — *Kapıcı Camii*, XIV - XV asırlardan sonra.

Medreseler:

6 — *Melik Gazi Medresesi*, H. 644 - M. 1246.

Türbeler ve Tekkeler:

7 — *İlhanî kümbeti*, H. 686 - M. 1287.

8 — *Melik Gazi kümbeti*, Milâdi XIII asır ortasında.

9 — *Âşık Paşa türbesi*, H. 733 — M. 1322.

10 — *Ahî Evran Türbesi ve tekkesi*, Milâdi XIV. asırda.

11 — *Süleymanî Türkmanî türbesi ve tekkesi*, H. 622 — M. 1227.

12 — *Muhterem Hatun Türbesi*, Milâdi XIII asırda.

Çeşmeler:

13 — *Lâle camii yanındaki çeşme*, H. 892 — M. 1486.

Şehir haricindeki Türk eserleri:

14 — *Karakurt Baba Türbesi*, XIII asır.

15 — *Karakurt Baba Kaplıcası*, XIII asır.

16 — *Kesik köprü*, XIII asrın başı.

17 — *Kesik köprü hervansareyi*, H. 602 — M. 1206.

1 — *Cacabey Camii*:

Bugün şehrin en mühim mâbedi olarak kullanılan bu eser hakikatte bir medresedir. Şehrin merkezinde, çok tetkike şayan üslûbîle nazara çarpar. Selçuk hükümdarlarından Gıyasüddin Keyhüsrev b. Kılıç Arslan zamanında Kırşehirde valilik yapmış olan Nuredin Cibril b. Cacabey tarafından inşa ettirilmiştir.

Cacabey camii'nin üzerindeki kitabeden anlaşıldığı veçhile bina medrese olarak inşa olunmuştur. Kitabe tak kapının kemeri üstünde büyük Selçuk sülüsü ile kabartma olarak yazılmıştır.

Bu kitabenin altında kapının istalâktitli hücresinin içinde ve daha altta kapının sağ, orta ve sol cihetlerinde traz şeklinde sülüs ile kabartma yazılmış kitabeler vardır.

Bu yazıların altında fotoğrafta görüldüğü üzere dört satırlık fakat daha ufak sülüs ile hakkedilmiş Farsça bir kitabe vardır.

Bu kitabelerden Arapça olanların binanın inşasında yazıldığı ve farsçasının İlhanîler zamanında sonradan ilâve edildiği ve bir yarıllı metni olduğu anlaşılıyor. Bu kitabenin İlhanî hükümdarı Ebu Sait Bahadır Han zamanında yazıldığı tahmin olunmaktadır [2].

Cacabey Medresesi, H. 671 — M. 1272 tarihinde inşa olunmuştur. Bu bina programı itibarile diğer Selçuk medreselerinden pek farklı değilse de birçok hususiyetleri vardır.

Bânîsinin türbesi de binanın içindedir. Diğer Selçukî âbidelerindeki kadar mükemmel cephesinde - bir kısmı bugün toprağa gömülmüş - takkapısı vardır. Binanın ön cephe köşelerinde dairevî, kaytan tezyinatlı ve üstleri mahrutî külâhlı istinat duvarları vardır.

Türbe, binanın şimal köşesine tesadüf etmekte olup kümbet şeklinde yapılmıştır. Harice, müzeyyen çerçevesi bir penceresi vardır. Binanın esas cephesi kesme ve diğer kısımları moloz taştan inşa olunmuştur.

Şimdi binayı tarif edelim:

Şimal cephesindeki takkapıdan girilince (bugün basamaklarla inilir) murabba' plânlar ve üstü sivri tonozlu bir mahal vardır. Buradan karşımıza gelen büyük kemerin altından medresenin ortası açık kubbeli kısmına ve sağımızdaki ufak kapıdan da kubbelere çıkılan merdivenin bulunduğu hücreye geçilir. Kubbeli salonun, binanın esas taşıdığı olduğu ve buraya oda kapılarının açıldığı görülüyor. Bu bina plânda görüldüğü üzere iki eyvanlıdır.

Eyvanın biri mihraplıdır ki bunun mescit olarak kullanıldığı bellidir. Diğer eyvan da ise, döşemesi yüksekte olduğu için merdivenle çıkılan türbe vardır. Ortası açık bir kubbe ile kapanmış [3] olan meydanın rivayete göre ortasında bir rasat kuyusu mevcut imiş ve bu kuyu sonradan doldurulmuş; medrese, camie tahvil edildikten sonra zemine ahşap döşeme kaplandığı için bu rivayetin ne

[2] Hasan Fehmi Turgal, *Kırşehirde bir İlhanî kitabesi* (makale), *Kırşehir gazetesi*, Sayı 473, tarih 1/1/1937, Cevat Hakkı Tarım, *Kırşehir tarihi*, S. 62.

[3] Bütün Selçuk ve Osmanlı Türk üstüplarinin. Bursa devrindeki cami, medrese ve türbelerin kubbelelerinde aydınlık menfezleri vardır. Bu şekil Ortaasya'da Kırgız çadırından alınan ilham ile binane halinde devam ettiği anlaşılmıştır. Ortaasyalı diğer mimarilerde de bu aydınlık menfezi vardır. Bu açıklık hem dumanın çıkmasına hem de ışığın girmesine hizmet ettiğinden baca tabiri pencereye de âlem olmuştur. Bu cins aydınlık bacalarının altında eksertiyetle havuz veya şadırvanlar inşa edilmiştir.

derece hakikate uygun olduğu tahkik edilemedi. Bir kayıt mevcut olmamasına rağmen halk arasında bu âbidenin bir heyet medresesi olduğu iddia edilmektedir [4]. Kubbeli meydana açılan odalar sekiz tanedir. Bunların üçü fazla uzun ve beşi murabbaa yakın mustatil plânlıdır. Üstleri yine sivri tonozludur. Bu binanın kemerleri iki merkezli Türk kemerleridir. Kapıların üstlerine profilli bir merkezli mümas kemerler resmolunmuştur. Medresenin üst katında açık kubbeli meydana bakan mahfile müşabih bir hücre ile yanında ocaklı ikinci bir oda mevcuttur. Buraya cümle kapısı yanındaki merdivenlerle çıkılmaktadır. Kubbeleler âdi taştan yapılmış olup üstleri sıvanmıştır. Tonozlar ise dahilen kesme taşla işlenmiştir. Bugün binanın üstündeki sıva tabakası bozulduğundan ve az meyilli yerlere yapılmış olan toprak dam tamir edilmediğinden kubbeleri otlar kaplamış ve âbide harap olmağa başlamıştır [*]. Bu mühim eserin tamamen imarı temenni olunur.

Odalardan hariçten ziya almasına mahsus pencereler, şakuli ve yanları şivlidir. Ziya şakuli bir yarıktan girmekle beraber kalın duvarlar bir hail teşkil etmemekte ve ışık hücrenin içine daha bol şekilde intişar edebilmektedir.

Nureddin Cibrit v. *Cacabey türbesi*'ne medresenin içinden yedi basamakla çıkılmaktadır. Türbenin içinde traz şeklindeki kitabe çini üzerine Selçukî neshi ile yazılmıştır.

Bu kitabenin devamı türbe penceresinin dışarısında pencere hücresinin içinde istalâk-titlerin altında mermer lentoya hâkkolunmuştur.

Türbenin içindeki çini tezyinat siyah, mavî ve beyaz renklerle yapılmıştır. Bu binada çini ve sırlı tuğla, türbeden gayrı yalnız minarede kullanılmıştır. Medresenin diğer kısımlarında çini izlerine rastlamıyoruz.

Minare medresenin mihrap cephesine hemen muttasıl gibi ise de kürsüsü bina duvarından 22 santim açıklıkta ve ayrı olarak inşa edilmiştir. Kürsü kaidelinin bir dil'i 3.22 m. irtifa silmenin üstüne kadar 3.40 m. dir. Minare kürsüsü murabba bir plânda olup şivli müsellelerle sekiz köşeli bir mudallaa geçmekte ve üstünde 3.10 m. kutrunda kırmızı ve kahverengi sırlı tuğlalarla örül-

[4] *Ankara salnamesi*, 1325.

[*] 1941 yılı yazında damın vaziyeti istah edilmiştir.

müş bir gövde yükselmektedir. Minare şerefsi, tuğlaların harice doğru çıkarılarak konsol geliştirilmesile vücutte getirilmiştir. Şerefenin köşesinden kürsü subasmanına kadar irtifa 21.00 metredir.

Medresenin orta kubbesinin dış yüzü binanın eski zemininden 13.75 m. irtifadadır. Türbe kümbedinin re'sinden eski sokak seviyesine kadar mesafesi 16.75 m. dir. Kümbet külâhı 6.50 m. yüksekliğindedir. Takkapının eski irtifacı 11.70 m. idi. Bugün vasatı 10.75 m. lik kısmı toprak sathından yukarıda kalmıştır. Kırşehirdeki çeşmenin binasında kullanılan bir taşın üzerinde okunan yazılardan Cibril b. Caca'nın anası tarafından kasabada bir imaret de yapıldığı anlaşılmaktadır.

Nureddin Cibril b. Caca'nın İstanbul *İslâm - Türk Eserleri müzesi*'nde mahfuz bulunan tomar şeklindeki 1277 tarihli vakfiyesinde Konya ve Kırşehirdeki vakıfları hakkında pek mühim malûmat vardır. Bu vakfiyenin içindeki izahattan Konya ve Kırşehirinin XIII üncü asırdaki çehresini mütalea etmek kabildir. Nureddin Caca'nın bir de Eskişehirde camii vardır.

2 — Alâüddin Camii:

Kale namı verilen şehrin merkezindeki höyüğün üstünde bir cami vardır. Cami bugünkü haliyle tamamen yeni bir şekil ve inşaattadır. Mengüç oğlu Muzafferüddin Mehmed Şah'ın yaptırdığı medresenin son hatırası olan mermer takkapsı sökülerek *Alâüddin Camii*'nin yeniden inşası esnasında kullanılmış; fakat bir tarih hocası tarafından bu kapının kitabesi tahrip edilmiştir.

Bu camii, ikinci sultan Alâüddin inşa ettirmiştir. Bu zat *Melik Şah türbesi*'nde medfun Muzafferüddin Mehmed Şah'ın damadıdır. Bugünkü binanın mimari kıymeti yoktur. Üstü çatılı ve minareli bir binadır.

3 — Lâle Camii:

Melik Şah Kümbedi'nin biraz şimali garbisinde bulunan bu binanın ne için inşa olduğu malûm değildir. Halen cami olarak kullanılmaktadır. Bu binanın ayaklar üzerine inşa olunmuş üç kubbeden ibaret olmadığı, garp cephesindeki yalnız izleri kalmış kemer başlangıçlarına bakılırsa bu cihette daha iki kümbenin bulunduğu anlaşılıyor. Bugünkü vaziyete göre kat'î bir hüküm vermek imkânı yok-

tur. Kesme taş kemerler müstesna, diğer kısımlar tamamen moloz taşındandır. İnşaat basittir. Kemerlerin içi âdi bir işçilikle örülerek binanın etrafı kapatılmış ve kapı ile mihrap ilâve olunarak camie tahvil olunmuştur. Mihrap mermerden olup şekli güzeldir. Halkın rivayetine göre burası darphane olarak da kullanılmıştır. Binanın inşa tarihine delâlet edecek bir kitabe yoksa da XIII üncü asırdan kaldığı tahmin olunabilir.

4 — Ahî Evren Camii:

Ahî Evren türbesinin cenubuna doğru uzanan müstatilî ufak bir mescittir. Tezyinat ve mimarî şekillerden âzâde basit ve üstü çatılı, duvarları kâgir bir binadır. Mihrabın üstündeki kitabe kısmen silinmiştir. Yakın tarihte inşa olunmuş bir taş minaresi vardır.

5 — Kapıcı Camii:

Çarşının köşesinde, ahşap çatılı, kâgir duvarlı camidir. Minaresi vardır. Osmanlı Türkleri zamanında inşa olunmuştur. Kapısı üstünde kitabe de vardır.

Bu kitabenin bir Selçuk camiinden getirilip buraya konduğunu Kırşehir tarihi müellifinin pederi kendisine söylemiş [5]. Muharrir bu yazıların *Nureddin Cibril b. Caca mescidi*'nin kitabesi olması melhuz bulunduğunu kaydediyor.

6 — Melik Gazi medresesi:

H. 644 — 1246 Milâdî tarihinde Kırşehirde menkûp bulunduğu sıralarda *Muzafferüddin Mehmed Şah* tarafından inşa ettirilen bu medrese, ilmi heyete tahsis edilmiş imiş. Kapısı Kaledeki *Alâüddin Camii*'nde kullanılmıştır. Halen başka bir izi kalmamış, yeri tamamen kaybolmuştur.

TÜRBELER

Kümbet:

Kırşehirin cenubundan şehre girilirken sağ tarafta tepeler üzerinde büyük bir mezarlık vardır. Bu mezarlık civarına *Künbedaltı* namı verilmektedir. Burada bir kümbet vardır. Yalnız bu binanın adını kimse bilmemekte ise de türbenin kitabesi meçhulü halletmektedir. Kitabeye göre Abdullah kızı Fatma hatun için yapılmış bir mezar anıtı olan bu bina *Hoca Aka* tarafından 686 H. 1288 M. tarihinde inşa ettirilmiştir. Hoca Akanın İlha-

[5] Cevat Hakkı Tarihi. Kırşehir Tarihi, S. 202.

ni büyüklerinden olduğunu Kırşehir tarihi yazıyor [6].

*Künbed'*in cepheleri sadedir. Yalnız kapısının etrafı süslüdür. Murabba bir kaidenin üzerine sekiz köşeli bir üst kat inşa olunmuştur. Binanın mummyalıği kapalı olduğundan tetkik edilmemiştir. İki taraflı beş, altı ayak merdivenle çıkılan sahanlıktan binanın içine girilmektedir. Yalnız burasının zemini çok aşağıda olduğundan evvelce bir döşemenin bulunduğuna şüphe yoktur. Bu döşeme taştan olsaydı esas duvarlara bağlı olması ve bugün izleri bulunması icap ederdi. Kayseri Künbetleri arasında ahşap döşemeli olanlarına rastlandığına göre bu binanın da aynı şekilde inşa edilmesi ihtimal dahilindedir.

Bu künbedin de dahili sekiz köşelidir ve üstündeki külâh da sekiz dilimli, 45 dereceden biraz büyük zaviyeli bir ehlâm olup irtifaz fazla değildir. İç kubbe ile ehlâm külâh arasında yine boşluk olmak ihtimali mevcuttur. Külâhın kaidesinde binanın etrafını kuşatan bir silme vardır. Bu silmenin altı basit istalâktitlerle tezyin edilmiştir.

Binanın haricî dilimleri 8.90 m., 9.10 m. metre arasında mütehavvildir. Duvarların kalınlığı 1.20 m. dir. Binanın dahilindeki toprak zeminden kubbenin altına kadar 7.70 m. dir. Yine aynı zeminden külâhın re'sine kadar binanın umumî irtifazı 10.30 m. olarak ölçülmüştür.

Bu âbidenin bünyesi sağlam olmakla beraber etek kısmı, köşelerdeki şivler ve künbetin külâhı oldukça harapdır. Cümle kapısının kemer taşları da bozulmağa yüz tutmuştur. Bu eserin az bir masrafla onarılması kabildir. Bu civarda daha başka menhud taşlar bulunmasından burada eskiden başka binaların da mevcut olduğuna şüphe yoktur.

8 — Melik Gazi Künbedi:

Türk mimarisinde tetkike değer eserlerden biri de *Melik Gazi Künbedi'*dir. Kırşehirin merkezinde Cacabey Camiinin takriben 50 metre şarkında Lâle Camii adı verilen binanın arkasındadır. Çok sivri mahrutî külâhiyle dikkati celbeden künbet, Anadolu Selçuk mimarisinin mezar âbideleri içinde en karakteristik olanlarından biridir. Son yıllarda tamir görmüş olduğu için şir'dilik kurtarılmış eserlerden sayılabilirse de onarım dik-

katle yapılmamış ve binanın asıl şekline de zarar verilmiştir. Künbedin eteklerinden sökülmüş olan kesme taşların yeri çimento ile sıvanmış ve eski hali tağyir edilmiştir. Çimentonun gri rengi de çok tatlı sarı renkli kalker taşlarının güzel tesirini bozmaktadır. Bu tamir esasında künbetin mahrutî külâhı da tamamlanmadan yarım bırakılmıştır. Bu kusurlar nazarı itibara alınmadan binanın eski vaziyeti göz önüne getirilirse çok asil ve rasyonel san'at eseri olan bu bina, yeniden canlandırılacaktır [7]. Şimdi âbideyi tanıtalım:

Melik Gazi Künbedi murabba' bir kaide üzerine inşa olunmuştur. Plânı sekiz dilimli bir mudalla'dır. Sekiz köşeli binayı mahrutî bir külâh örtmektedir. Murabba'dan sekiz dil'â geçen plânın dört köşesinde şivli müsellesler zuhur etmiştir. Mahrutî külâhın dairevî kaidesi ise 8 müselles ile nihayetlenen bir saçak üzerine oturmaktadır. Fazla yüksek bir mahrut ile 8 dilimli bir menşurun birbirlerini katetmelerinden 8 müselles ile nihayetlenen bir saçak vücade gelmiştir. Bu saçak mahrutî çadırların etrafındaki eteğe müşabihdir. Türbe iki kattan müteşekkildir. Alt katı, yani bodrunu tamamen toprağa gömülmüş ise de yapılan kazı ile mummyalığın kapısı bulunmuştur. Bu kapı içerden 1.10 m. hariçten 0.93 m. yüksekliğinde, 0.68 m. açıklığındadır. Buradan bir dilî 4.15 m. olan murabba bir hücreye girilir. Bu hücrelerin irtifazı 2.90 m. dir, ve üstü mütekatr' tonozlarla örtülmüştür. Bu mahzen yanları pahlı bir pencereden ışık almaktadır. Hücresinin tavanı üst katın taş ve üstü toprak döşemesini taşımaktadır. Bu sebeble fazla irtifa çıkmaması için mütekatr' tonoz kullanılmıştır. Hücre gayet sade ve loştur. Zemine âdi taşlar yığılarak bir sanduka yapılmıştır. Bu sanduka şekli yerini işaret maksadile halk tarafından vücade getirilmiştir. Önce bir lâhit veya bir taşın mevcut olup olmadığı bilinmiyor.

Binanın cephesinde bir taraflı merdiven inşa olunmuştur. Bu merdivenle ufak bir sahanlığa çıkılır. Sahanlıktan üstü istalâktitli ve lentosu düz bir kapıdan içeriye girilir. Kapı lentosu üzerinde üç satırlık arabca bir kitabe vardır. Bu kitabe kabartma olarak Selçuk neshile yazılmıştır.

[7] Yazıya ilâve ettiğimiz cephe ve makta' resitüsyon resmi olarak yapılmıştır, ve binanın eski hatlarını ifade etmektedir.

[6] Cevat Hakkı T a r i m, *Kırşehir Tarihi*, S. 75.

Kitabeden bu binanın Hanefî ve Şa-
fî mezhepleri müntesiplerine hasredildiğini
öğreniyoruz. Kırşehir tarihi müellifi binanın
yalnız dinî işlere değil riyaziye, hey'et gibi
ilimlere de tahsis olduğunu eserinde kayde-
diyor. Künbedi yaptıran Muzafferü'd-
din Şah'ın hareminden bir kadındır. Alt
katta kimin kabri bulunduğu malûm değilse
de Mengüçoğlu Muzafferü'ddin
Mehmed'in mezarı olduğu tahmin olun-
maktadır [8].

Künbed'in üst katı pencereden aydınlık
almaktadır. Bu hücrenin plânı sekiz köşelidir
ve üstü kubbe ile örtülmüştür. Üst katın kub-
beye kadar irtifacı 5.85 m. dir.

Binanın dahili, harici gibi kesme taştan
inşa olunmuştur. Dahili duvarlar mulürlü ke-
merlerle taksim edilmiştir. Bu vaziyette kub-
be ile duvarlar arasında 8 ufak alika vücade
gelmiştir. İç kubbenin üstüne sivri bir külâh
inşa olunmuştur. Bu sebeple iç kubbe hariç-
ten basık görülmediği gibi sivri külâhtan ge-
len kuvvetlerle muvazaneyi temin etmekte, ya-
ni bir nevi gergi vazifesini görmektedir. Kü-
lâh ile kubbe arasında mahruî bir boşluk
kalmıştır [9]. Bodrum katı zeminden mahruî
külâhın tepesine kadar binanın umumî yük-
sekliği 15 metre olarak ölçülmüştür. Kapının
etrafındaki tezyinat ve kemerler Selçukî üs-
lûbunun güzel bir enmüzedir.

Bu künbedin yanında Muzafferü'd-
din Mehmed'in yaptırdığı bir medrese
varmış. 40 - 50 sene evveline kadar kapısı z-
yakta duran medreseden bugün eser yoktur.
Medresenin takkapısının taşları kaledeki Alâ-
eddin camiinde gelişi güzel kullanılmıştır.
Bu mermer kapı bakiyesinden binanın güzel-
liğini anlamak kabildir. Ne çare ki bu eserin
son hatırası olan kitabesi de tahrip olunmuş-
tur [10].

[8] Cevat Hakkı Tarım, *Kırşehir Ta-
rihi*, S. 51.

[9] Kırşehir *Cacabey Medresesi*, camine muttasıl
türbenin kubbesi ile külâhı arasında aynı şekilde
boşluk mevcuttur. Bir çok künbedlerde de tatbik
edilmiştir. Osmanlı Türkleri tarafından kubbelerin
haricî görünüşleri bakımından binaların basıklıklarını
kapatmak için ufak kubbeler çift olarak yapılmıştır.
Kanunî Süleyman, Selim II, Murat III, Meh-
met III ve sair türbelerde de nispeten büyük kubbeler
çift inşa edilmiştir. Orta Asya Türk mimarisinde
daha milâdın IX uncu asrından itibaren bu cins
kubbeler çiftti.

[10] Ali Kemali, *Erzincan Tarihi*, S. 60.—
Muzafferü'ddin Behram Şah'ın
medresesi 644 H. 1246 M. de yaptırdığını yazıyor.

Gerek künbet, gerek medrese 13 üncü
asır eserlerindedir.

Âşık Paşa Türbesi [11] :

Âşık Paşanın türbesi Kırşehirin haricin-
de, şimali şarkiye doğru yükselen Kızıl tepe-
leri üstünde bugün pek azının taşı kalmış bü-
yük bir mezarlığın ortasındadır. Âşık Paşa
türbesinin bulunduğu mahallin fevkalâdeliği-
ni *Kırşehir Tarihi*'nin kıymetli müellifi - En-
ginleri kucaklayan bu şahane yeri seçiş içli
âşıkın uzakları sezişinin bir sembolü - diye
tavsif ve tarif etmiştir. Binanın pek orijinal
şekli ve çok cür'etli bir san'at duyuşu bu ese-
re Türk mimarisinde mutena bir yer verecek-
tir. Ne çare ki bu âbidemiz de diğer pek çok
san'at eserlerimiz gibi bugüne kadar tanınma-
mıştır. Bu türbe eb'ad itibariyle muazzam bir
eser olmamakla beraber, mimarının nisbetler
arasındaki münasebetleri fevkalâde cesaretle
tanzim edişi ve birbirlerine zıt ufki hatlarla
şakulî hatları ve sekiz köşeli kubbeyi büyük
bir kudretle birleştirışı çok dikkate şayandır.

Selçukî mimarisinin Anadolu beylikleri
mimariyesiyle karıştığı karanlık bir devirde in-
şa edilmiş olan bu eser Ertena oğullarının
mimarlığına güzel bir nümune teşkil edebi-
lidir [12]. Çünkü tarihleri tetkik edersek Âşık
Paşa'nın vefatı ve türbenin inşası sırasında
İlhanî valilerden iken Ertena devletini tesis
eden Alâüddin Ertena'nın ve oğlu
Mehmed'in Kırşehir mintakasına hâkim
bulunduğu görülür. Bunu Kırşehirde Ertena
oğulları adına basılmış paralar da te'yid et-
mektedir. Sayın bay Cevat Hakkı Ta-

[11] Âşık paşa, Türk harsına hizmet etmiş
büyük bir sofi-şairdir. Anadoluda Babalık tarikatını
kuran Baba İlyas'ın torunu ve Muhlis Paşanın
oğludur. Baba İlyas Horasan erenlerindedir.
Âşık paşanın türbe kitabesinden anlaşıldığı üzere
670 H. 1271 M. de doğmuş ve 733 H. 1322 M. de vefat
etmiştir. Kendisi edebiyat âlemimizde *Maarifname*,
Gençname veya *Garişname* adıyla anılan meşhur
eserle tanınmaktadır. Kendisi çok iyi tahsil gör-
müş idi, Arapça, Farsça ve Ermenice bildirdi. Buna
rağmen o asırda Türk dilinin kudretini ve Türk
kültürünün zenginliğini isbata çalışmış ve ölmüş
eserler vücuda getirmiştir. Halbuki o devirde herkes
Arapça ve Farsça yazmak, söylemek modasına tâbi
idi. Türkçeye halktan başka kimse iltilaf etmiyordu.

[12] Ertena (Eredna) oğulları, Selçukiler devle-
tinin sukutundan sonra Karaman, Saruhan, Men-
teşe ve Osmanlılar gibi teşekkül etmiş bir bey-
liktir. Bu da diğerleri gibi kendi âleminde fakat
Orta Asyadan almakta olan göçmenlerin getirdiği
kuvvetli ilhamlar ve teazzuv etmiş yeni sanat görgü
ve karakterlerle beslenmişler ve rahallî inşa usul-
lerinden de müteessir olarak Selçuk mimarisinde
farklı bir mimari vücuda getirmişlerdir. Bu mimari
devrini hazırlamakta olduğumuz yeni neşriyatla izah
edeceğiz.

111 m *Kırşehir Tarih'i*'nin 111 inci sahifesinde; Âşık Paşa evlâtlarından bahsederken Âşık Paşanın kardeşinin oğlu Alâeddin Ali Şahın Sultan Ertanm veziri olduğu ve amcazadesi - Âşık Paşanın oğullarından - Elvan Çelebiye Amasyanın Mecitözü kazasına bağlı Elvan Çelebi köyünde bir türbe yaptırdığını ve Âşık Paşanın Kırşehirdeki türbesini de onun inşa ettirdiğinin anlaşıldığını yazıyor. Müellifin nakline göre Mecitözündeki türbe de Âşık Paşa türbesine müşabih imiş.

Âşık Paşazade lâkabı ile anılan ve Âşık Paşanın torunlarından biri olan *Derviş Ahmed Âşıkî*'nin *Tevarih-i al-i-Osman*'ın da paşanın *Osman ve Orhan* gazilere muasır ricalden olduğu görülmektedir.

Âşık Paşanın türbesi tamamen mermerden inşa edilmiş fevkalâde bir eserdir. Mütenazır olmayan ön cephesinin sağ cihetindeki takkapıdan 5,60 m. uzunluk, 1,58 m. genişliğinde ve üstü 4,40 m. irtifamda sivri tonozlarla örtülmüş bir mahalle girilir. Bu mahâl bir vestibül mahiyetindedir. Nihayetindeki setin türbedarın oturmasına mahsus bir mahâl olduğu anlaşılmaktadır. Bu sette muttasıl ve zeminden yüksekçe nisbeten basık bir kapıdan Âşık Paşanın medfun olduğu mahale girilmektedir. Bu kısım murabba' ve kubbeli bir hücredir. Âşık Paşanın defnedildiği yeri gösteren ahşap sanduka kapının bulunduğu duvara bitişiktir. Bu sebeble bir dil'i 5,35 m. tutan hücrenin ortasında bir boşluk kalmaktadır. Sekiz köşeli kubbe, murabba' plânlı hücre duvarlarının birleştiği noktalarda üstüvanî köşe ayakları üstüne inşa olunan sivri, klâsik Türk kemerlerine istinad ettirilmiştir. Bu kubbenin nazarı dikkati celbeden hususiyeti Kırgız çadırı şekline pek müşabih olusudur. Anadolu Selçukîleri'nin mimarilerinde bellibaşlı bir farika teşkil eden künbet esası olan çadır şekli, Âşık Paşa türbesinin kubbesinde Orta Asyalı karakterini tamamen muhafaza etmektedir. Bundan da bu eserin mimarının Horasan erenleriyle gelmiş ana yurdlu bir Türk olduğu anlaşılmaktadır.

Âşık Paşanın türbesinin kubbesindeki haricî inhina içeriden de görülebilmektedir. Binanın plân ve mak'tanın mütaleasından anlaşılacağı veçhile tamamen mermerden yapılan bu kubbe tuğla kubbeler gibi inşa olunmayıp taşların üstüste bindirilmesi suretile

konarak vücade getirilmiştir. Bu ikinci inşa fark da yine öz yurdun pek eski bir an'anesidir [13].

Türbe hücresinin zemininden, sağır olan kubbenin üzengi hattı 4.50 m. hariçten görülen kubbe kasnağının üst seviyesindeki dairevî mulürün üstü 5,65 m. kubbenin kilittaşının alt sathı 8,05 m. irtifamdadır. Kubbeyi tutan Türk kemeri kilittaşının alt yüksekliği 3,97 m. dir.

Kubbeyi tutan kemerlerin mihverinde sayılabilecek şekilde açılmış üç pencere türbe hücresinin aydınlığını temin etmektedir. Kubbede ve kasnakta hiç bir hava ve ziya menfezi yoktur; yani kubbe tamamen sağır ve hariçten heybetli ve külevî bir görünüşe sahiptir.

Kubbenin istinat ettiği klâsik kemerler daha ziyade silmelere benzeyen basık sütun başlıklarına oturtulmuştur. Bu sütun başlıkları murabbaî bir tabladan (abaque) dairevî bir kaideye geçerken, ufak tromplara müşabih bir şekil arz etmektedir. Sekiz köşeli kubbe kaidesi murabba plânlı dört duvara dört alika (pendantif) ile birleştirilmiştir. Türbe hücresinin duvarı dahilen sıvalı ve badanalıdır. Sıvaların altında muhakkak taş duvar vardır. Zaten bu eserin som mermerden yapıldığı haricî görünüşünden anlaşılmaktadır, ve mermerler kaplama taşı olarak kullanılmamıştır. Duvarların kalınlığı 100 - 155 santimetre arasında değişmektedir. Hali hazırda dahilde hiçbir tezyinat görülemiyor.

Binanın cephelerine gelince: Çizmiş olduğumuz cephe, ve ilâve olunan fotoğraflardan anlaşılacağı üzere her taraf kesme mermerdendir. Kapının şakuliyeti cephe resminde binanın ufkiyetile pek kuvvetli kontrast yapmakta ise de sekiz köşeli ve binanın menazırı görünüşünde çok mühim rol oynayan kubbe ile tam bir muvazene temin olunmuştur. Cephede tenazur yoktur. Takkapı bina mihverinin bir tarafındadır. Böyle olmakla beraber türbe hücresinin pencereleri kubbe

[13] Bu inşaat an'ansı çok eski devirlerde Etiler'in binalarında, mezarlarında tatbik edildiği gibi - Karalar hafriyatında çıkan mezar - Orta Asyanın taş bulunan muntakalarında da kullanılmıştır. Bindirme - Encorbellement- suretile yapılmış kubbeler bugün dahi şarki Türkistan ve Efganistan'da rastlamaktayız. Hacı Bektaş'taki meydanevi'nin, Ankara Ahî zaviyelerinin tavanları, Buhara ve civarındaki, Şarki Türkistandan'daki ev ve cami çatılarından farkesdir. Bu muntakalarda taş yerine ahşap maimeme ikame olunmuştur. Bu sistemin XVI inci asırda Sınan tarafından Osmanlı (Lefke) deki camininde istimal edildiği görülmektedir.

mihveri üzerine getirilmiş ve gözünlü alıştırığı nisbî yeknasaklık temin olunmuştur. Ön cephe penceresi Selçukî san'at kaidelerine uygun bir şekilde mulürlü kemer, bir rozasla süslenmiş ve kıymetlendirilmiştir [14].

Bu pencerenin hemen üstünde saçak silmesi kitabe taşını çerçevelemek üzere yükseltilmiştir. Takkapı fevkalâde nefis ve mevzuu bir san'at yadigârıdır. Oldukça nadir bir mevzu ile süslenmiştir. Yelpaze gibi açılmış trompa müşabih olan kapı hücrenin üstü bir nevi istiridyeye kabuğu şeklindedir. Osmanlı Türk mimarisinin Lâle Devrinde fazlasıyla kullanılan bu tezyini motifi bazı Selçuk âbidelerinde ve Artuk oğullarının yaptırdıkları Diyarbakır kalesi duvarlarında da görmekteyiz. Bu eserler XI — XIII üncü Milâdi asırlar arasında inşa olunmuşlardır.

İstiridyeye motifi üstünde pürüzsüz çizilmiş çok câzib bir Türk kemeri vardır. Türk kemerlerini ihata eden kaytan, tezyinat Türk san'atının tanınmış süslerinden olup yalnız burada daha hususî bir hal almıştır [15].

Takkapının üstünde biri ortaya diğer ikisi yanlara gelmek üzere mütenazır üç mermer parçasından bir kapı tacı vücade getirilmiştir. Kemer ve istiridyeye şekilli kapı nişi altındaki esas giriş ise binanın uhreviyetile mütenasip hürmet telkin eden bir buud'dadır. Kapının kemeri ise yekpare taştan bir nevi kavisli taş lentodur. Âşık Paşa türbesinin şimal cephe duvarı hariçten tamamen sağırdır. Diğer iki cephe ise ön cepheden daha basit olarak inşa edilmişlerdir. Pencerelelerinin çerçevelerinde avadanlık ve tezyinat yoktur.

Türbenin ön cephesindeki tarihli kitabeden de anlaşılacağı veçhile Âşık Paşa 670 H. 1271 M. tarihinde doğmuş ve 733 H. 1322 M. yılında vefat ederek bu türbeye defnolunmuştur. Türbenin diğer Selçukî kümbetleri gibi bir mummyalığı, yani kabir odası olması lâzımdır. Türbe hücresinin tonozlu girişe açılan kapısının her yanında somaki mermer sütun ve kapı lentosunun üstünde mermer alınlığa oyulmuş «Besmele ve kelime-i tevhitden» müteşekkil bir kitabe vardır.

[14] Türk mimarisinde tenazür ve tâlî teferrüat meselelerini Vakıflar Dergisinin 1 inci cildinde *İznikte Türk eserleri* mevzuu içinde izah edilmiştir. Bu hususta o yazıya müracaat olunması.

[15] Karatay Kervansarayında bu motife yılan başları ilâve olunmuş ve sembolik bir mahiyet verilmiştir.

Türbenin etrafında bugün son bakiyesi olan kabristan da - Kırşehirliilerin nakline göre - pek zengin ve tetkike değer mezar taşları varmış. Fakat bunların mühim bir kısmı son yarım asır içinde tahrip olunmuş. Âşık Paşa türbesinin etrafında ailesinin erkânından bazıların taşları vardır.

Bu hadirede bir mermer çeşme vardır. Sonradan gömülen ölümlere çirkin ve zevksiz taşlar konulmuştur.

Bugün mevcut olmayan kümbetler ve mezarlıklar:

Kırşehirin bugünkü âbidelerine bakarak az bina yapıldığına hükmetmek yanlış olur. Yarım asra yakın bir zaman önce Âşık Paşa mahallesinde Melik Gazi kümbeti biçiminde bir türbe ile Kuru mezarlığında iki kümbet daha varmış. Bunlar yıktırılarak taşlarından orta okul inşaatında istifade edilmiş. Meşhed deresi mezarlığı ve orada burada vücade getirilmiş makbereler tahrip edilerek kaldırın ve yol malzemesi olarak kullanılmış. Kırşehir tarihinin muhterem müellifi rastladığı taşların bir kısmını kaledeki Alâeddin camiinde toplamağa çalışmıştır. Hali hazırda bu müzedeki dikkate şayan bazı parçalar mevcuttur.

10 — Ahî Evren türbesi ve tekkesi:

Ahî Evren Türbesi, ters L şeklinde iki eyvanlı ve üstü kubbeli sofalı bir binadır. Mes-cidi cenup taraftadır. Şimdiki vaziyeti harap ve basittir. Türbenin içinde gayet güzel ahşap ve üstü yazılı bir sanduk vardır. Türbe haricindeki mezarlık çok hiket ve metrüktür. Tekke ve diğer kısımlar ise haraptır. Yazlık dergâh kısmı halihazırda vakıflar dairesi olarak kullanılıyor.

Türbe kapısı üstünde ve türbenin içinde altı sandukanın bulunduğu yerde kemer üstünde beyaz mermere işlenmiş birer kitabe mevcuttur.

Ahî Evren, Türkiyede içtimâî ve iktisadî bir teşkilât kuran ve tasavvuf tarihinde büyük rolü bulunan bir şahsiyettir. XIII üncü asrın içinde doğmuş ve XIV üncü asırda ölmüştür.

(Bu hususta fazla malûmat almak isteyenlere, kıymetli âlim Fuad Köprülü'nün *Türk Eebiyatında İlk Mutasavvıflar*'ı

ni, *Kırşehir tarihini* ve *Ahiler üzerine yazılan tetkikleri* tavsiye ederiz).

11 — Süleyman Türkmani türbesi:

İmaret tepesindedir. Bu zat da Horasan erenlerindedir. Türbe bir kaç defa yıkılmış ve yeniden yapılmıştır. İçeride müteaddit mezarlar vardır. İkisi Selçuk üslûbündedir. Bu türbe, sayvan şeklinde olup buradan mescide geçilmektedir. Mescidin solundaki kademe üstünde Şeyh Süleyman-ı Türkmani'nin 692 tarihli kabri ile üç mezar daha vardır. Bu zatın yaptığı vakıf vesikası 697 tarihlidir. Bu tarihe göre ölümü 692 de olması gerektir. Lâmiî *Nefhat-ül-üns* tercemesinde Süleyman Türkmani'nin 714 tarihinde Şamda öldüğünü söylüyor. *Buk: Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar.*

12 — Muhterem Hatun türbesi:

İmaret mahallesinde etrafı kerpiç duvarlarla çevrili bir mezar vardır. Buraya halk *Muhterem Hatun Türbesi* diyor. Kabrin üstündeki mermer sanduka Selçukî üslûbunda olup yanlarında Âyetülcürsi ve Farsça yazılmış yazılar vardır. Bu kitabeye göre Mehmed İbrahim kızı Melik Hatun burada medfundur. Süleyman-ı Türkmani asrından önce yaşamış olduğunu vakfiyede bu kadına izafe edilmiş mahallenin zikredilmesinden öğreniyoruz.

13 — Lâle camii karşısındaki çeşme:

Lâle camii karşısındaki çeşme kemerli ve basit bir mahalle çeşmesidir. Kitabesi 892 H. tarihlidir.

Bu binadaki mimari parçaların çok nefis bir Selçuk binasından getirildiği anlaşılmaktadır.

Kırşehirin haricindeki Türk eserleri

14, 15 — Karakurt Baba türbesi ve kaplıcası:

Şehrin 15 kilometre garbında Karalar köyü civarındaki mescit, türbe ve kaplıca Karakurt Baba namına izafe edilmiştir. Bu binalar kesme taştan gayet sağlam olarak yapılmıştır. Kitabesi yok olmuştur. Binanın mimari üslûbu Selçukiler devrine ait olduğunu göstermektedir [16].

16, 17 — Kesik köprü ve kervansarayı:

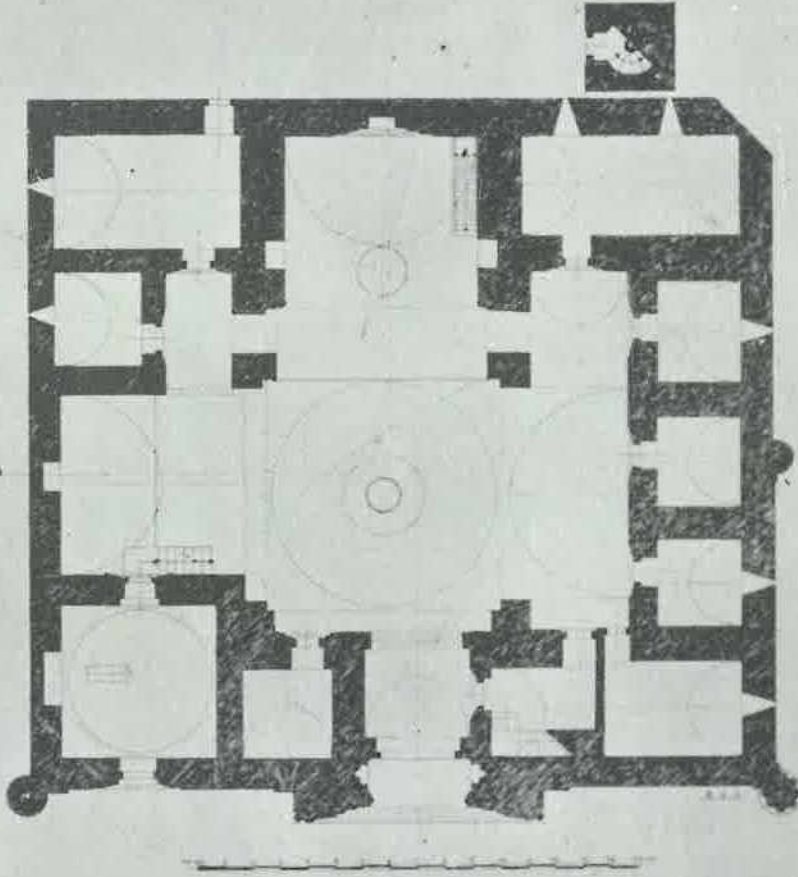
Kızılıрмаğın üzerinde ve Kırşehirden 20 kilometre mesafede inşa olunmuştur. Köprü 13 gözlüdür. Kitabesi tahrip edilmiş olduğundan okunabilecek bir vaziyette değildir. Kervansarayın yapısı fevkalâde güzel olup Giyasüddin Keyhüsrev tarafından H. 602 — M. 1206 tarihinde inşa edilmiştir. Bu da diğer Selçuk kervansarayları plânına müsabih bir plândadır [17].

[16] Cevat Hakkı Tarım, *Kırşehir Tarihi*, (Bu eser mahallinde tetkik edemedim.

[17] Cevat Hakkı Tarım *Kırşehir Tarihi*, (Bu eser de mahallinde tetkik edilemedi. A. S. Ü.)

KIRSEHIR NURITIN LALA MEDRESESI PLANI

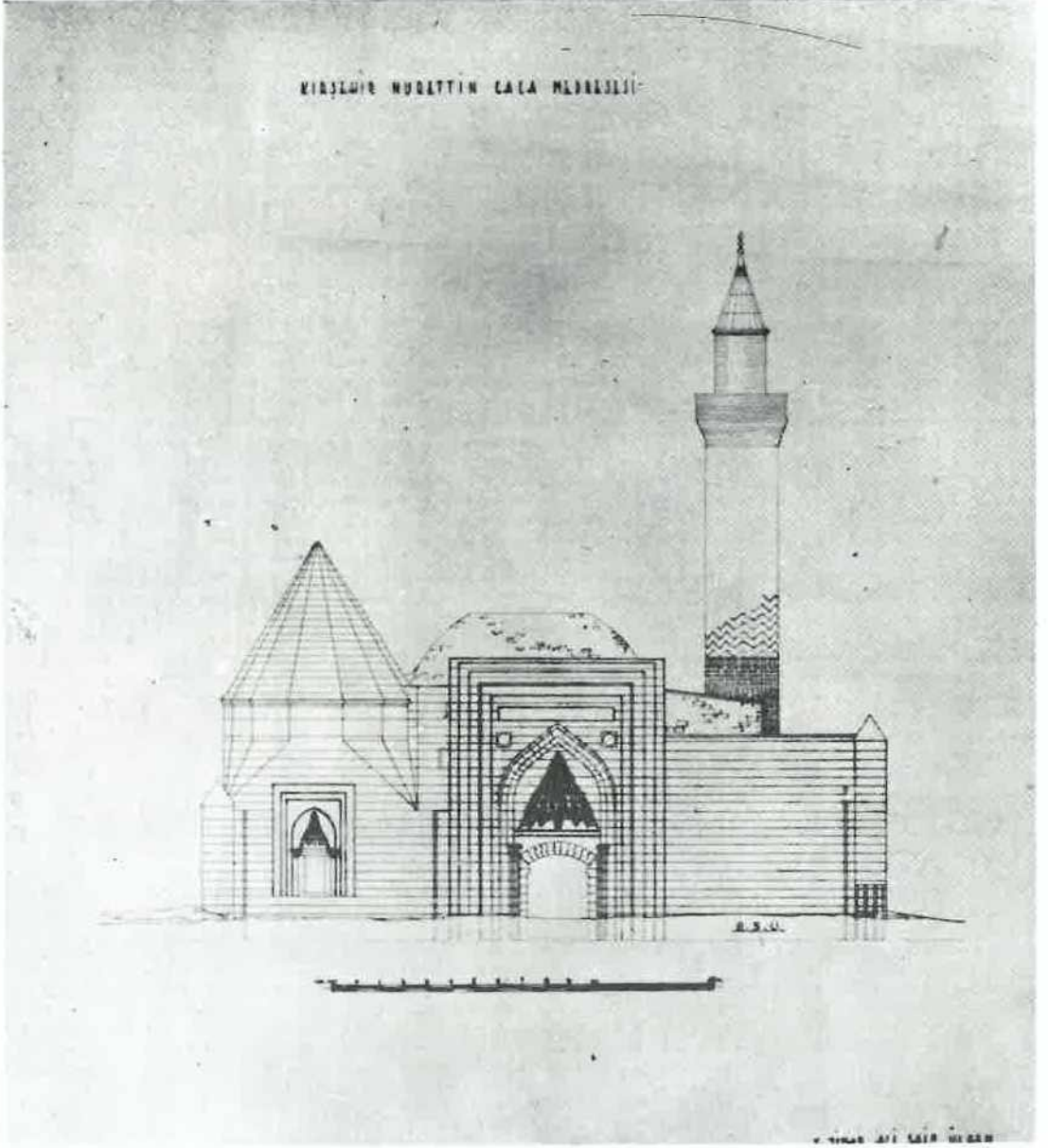
MIYAS 1:100

1 — Kırşehirde Cacabey Camii Planı.

(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

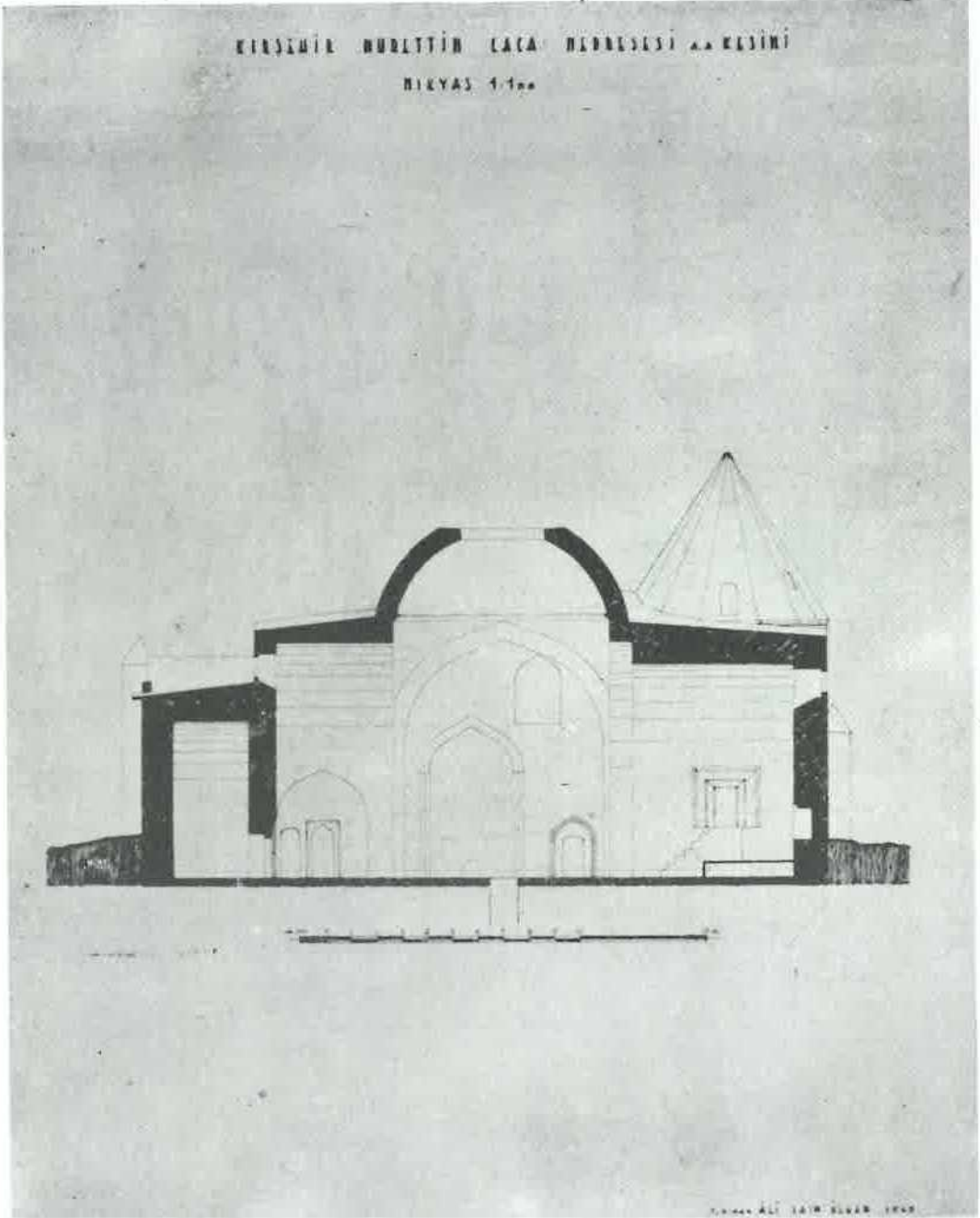
KIRŞEHİR NURETTİN CAĞA MEBRURULLI

2 — Kırşehirde Cağabey camii: Cephe plânı.

(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

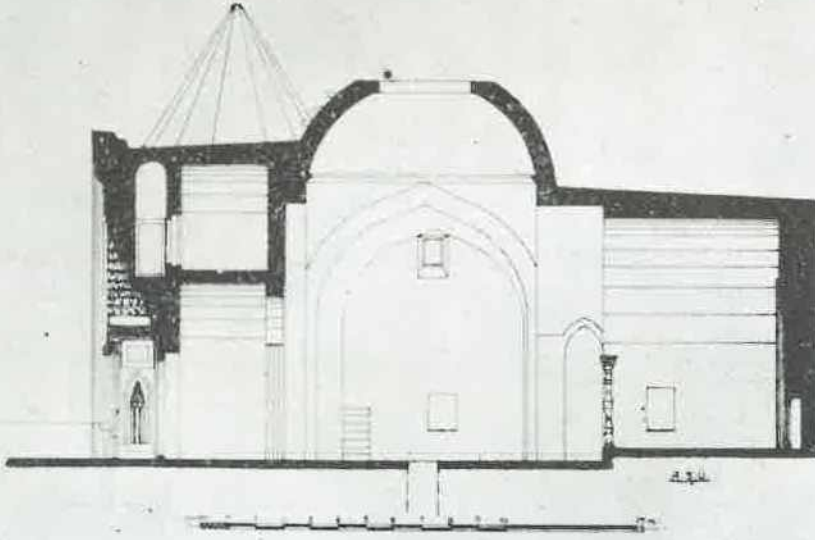
KIRSEHIR NURETTİN LACA MİMARLIĞI A. A. KESİMİ
MİKYAS 1/100

3 — Cacabey camii; A. A. Kesimi.

(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

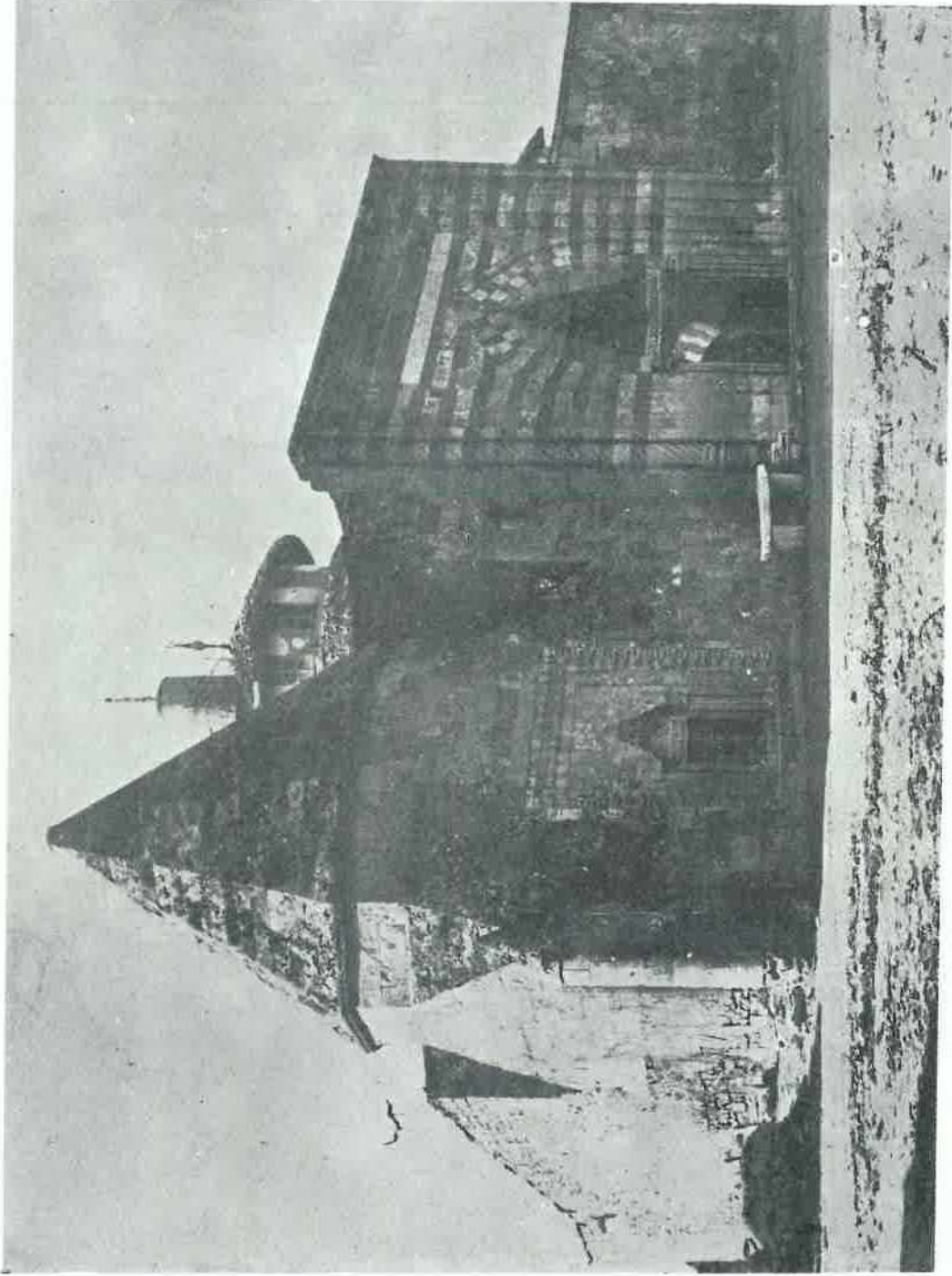
KIRSEHIR MÜHÜRİTİM İÇİZE MEHRESELERİ VE MİSİMİ
MİKYAS 1:100

Y. MİMAR ALİ SAIM ÜLGEN 1966

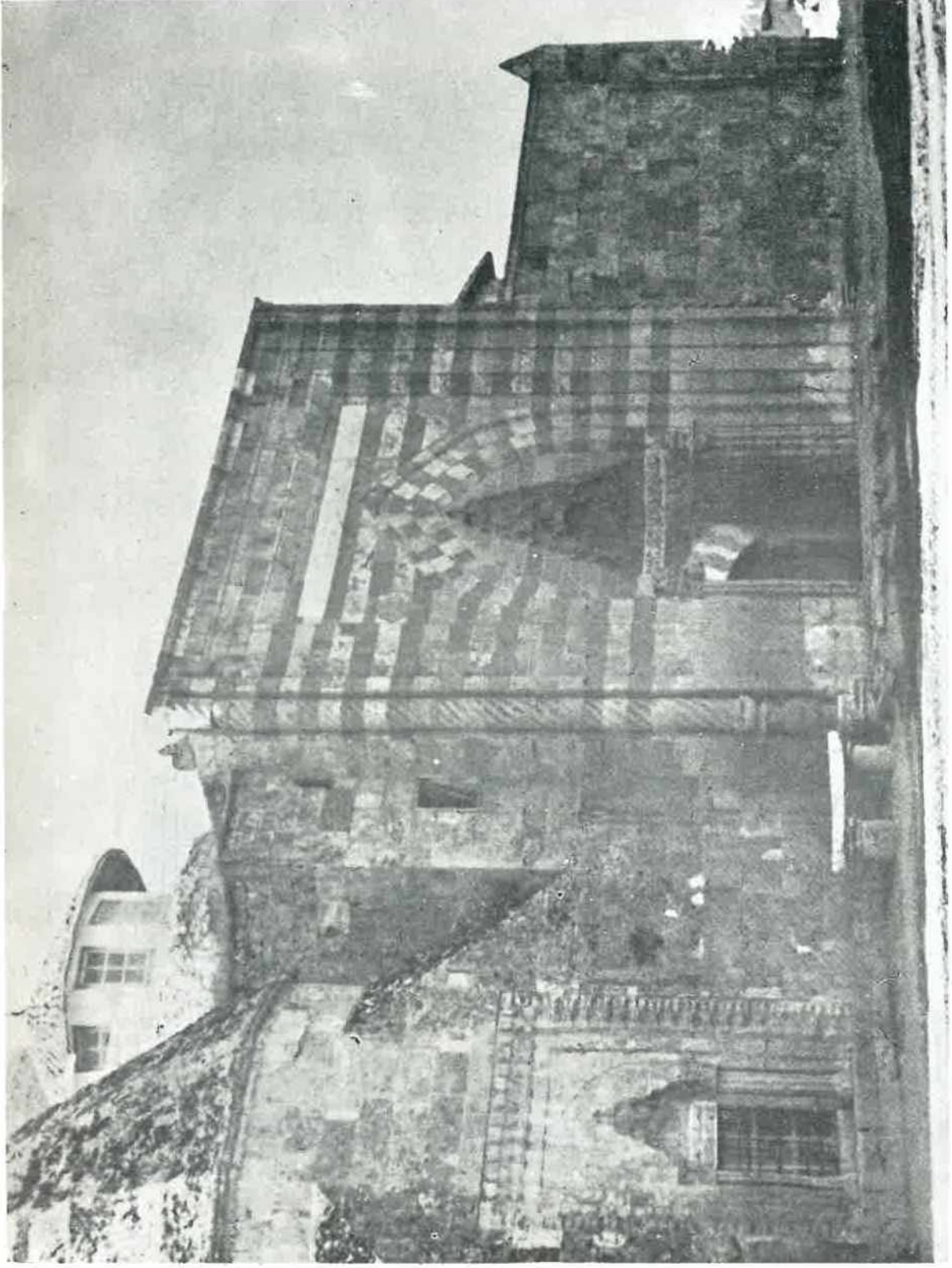
4 — Cacabey Camii: A. B. Kesimi.

(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

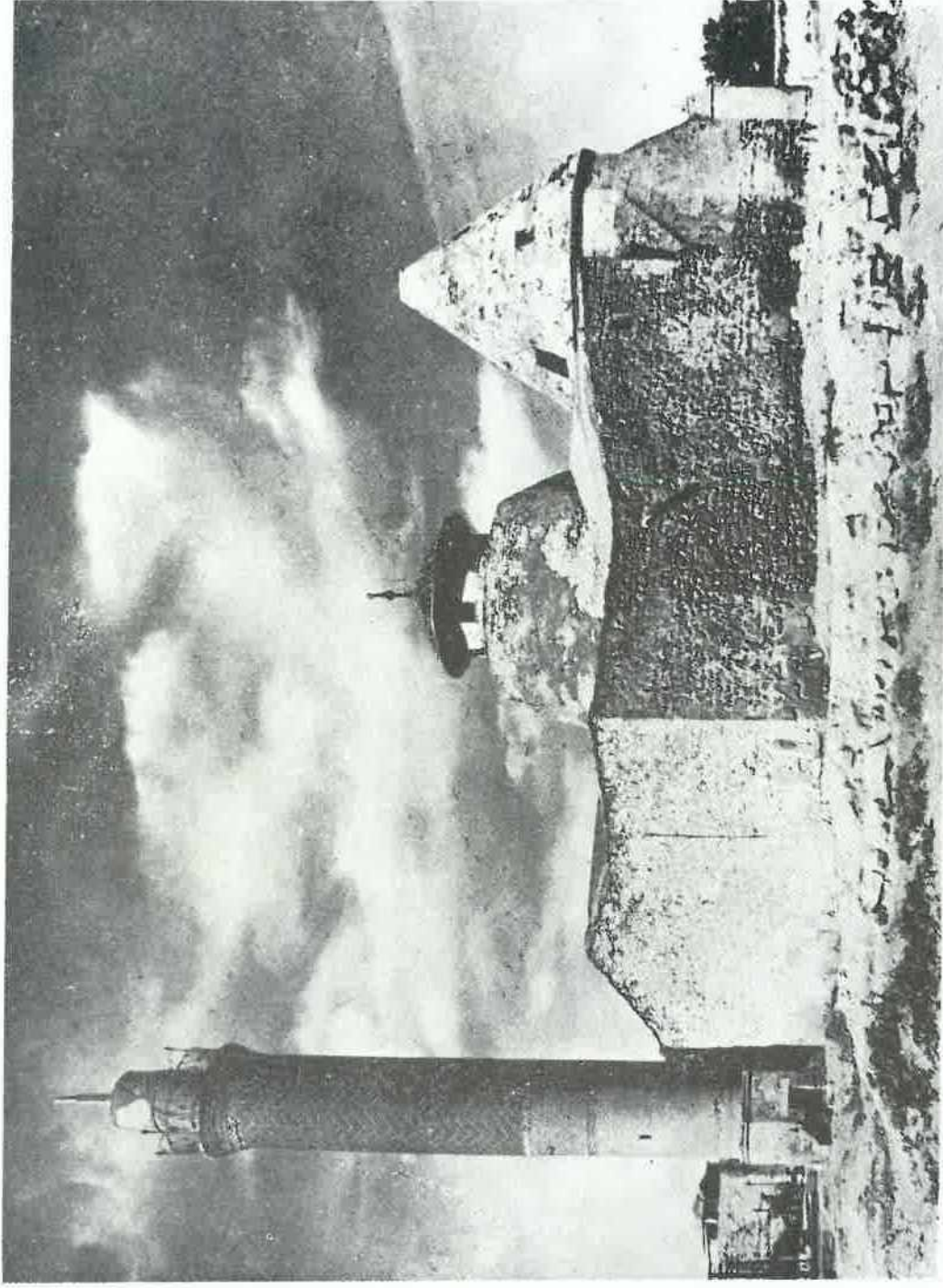

5 — Cacabey Camii ve türbesinin yakından görünüşü.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

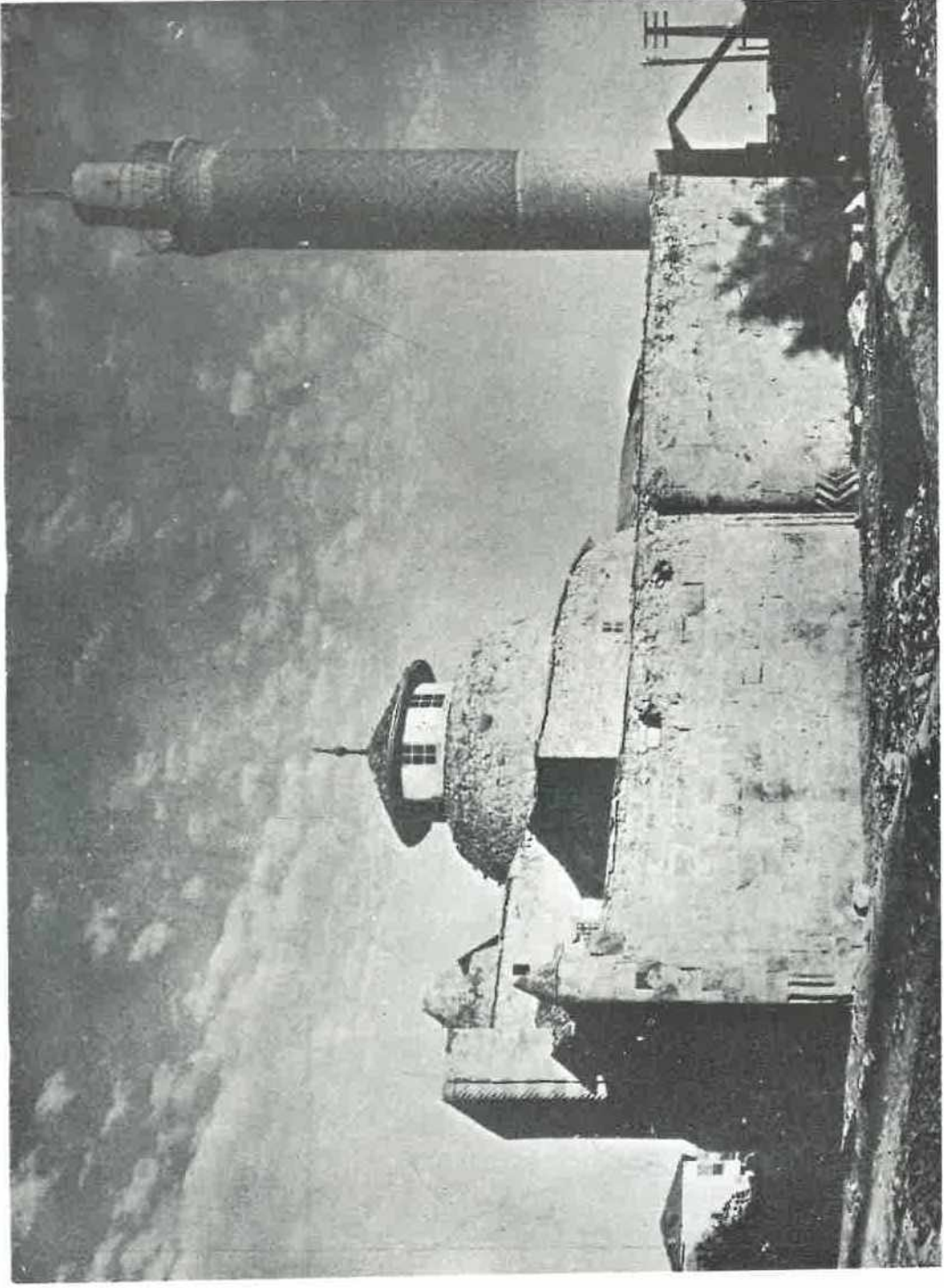

6 — Cacabey Camiinin tak kapısı.

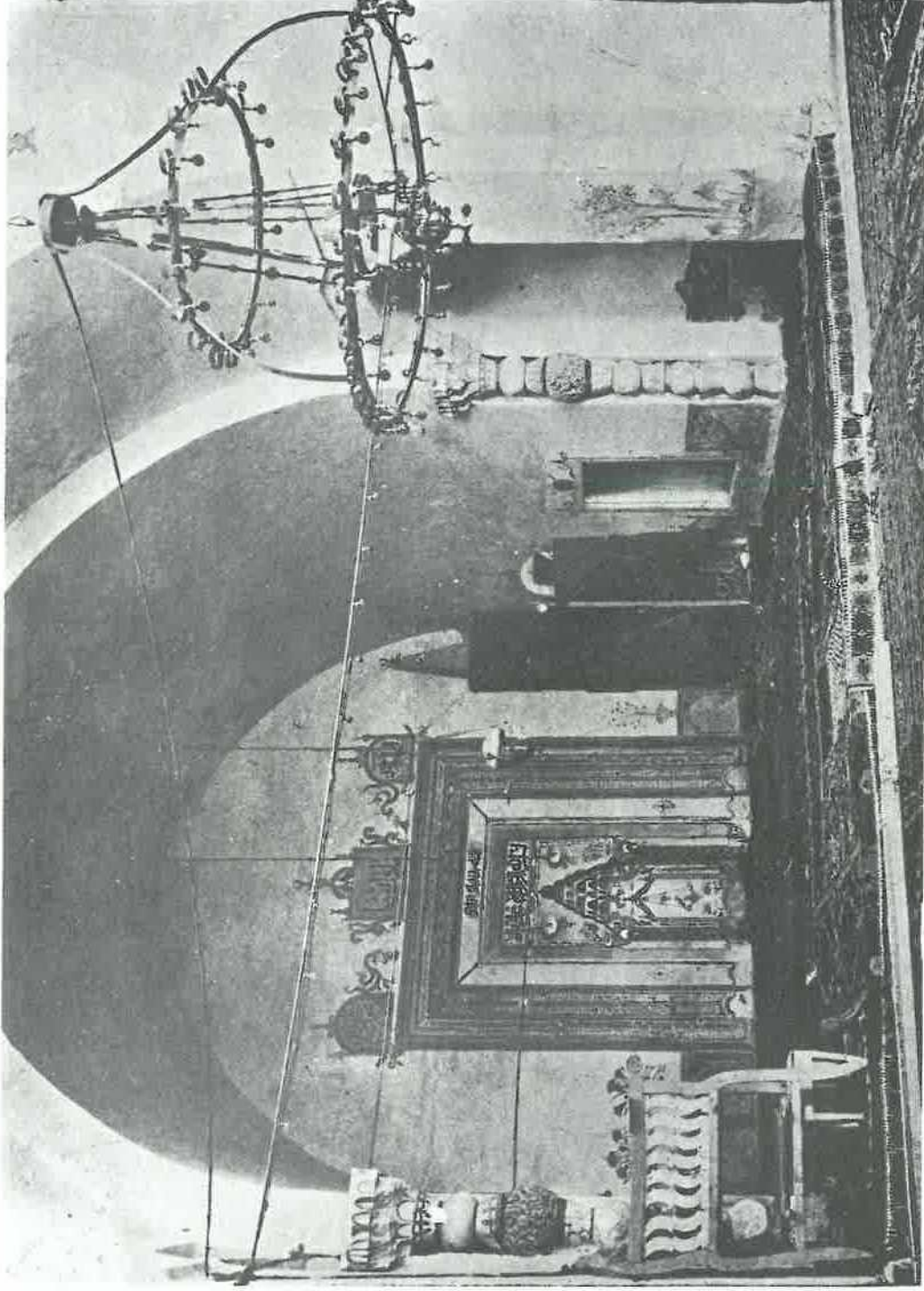

7 — Cacabey Camii: Şark ve cenup cephelerinin görünüşü.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi; Foto İhsan Gürkem)

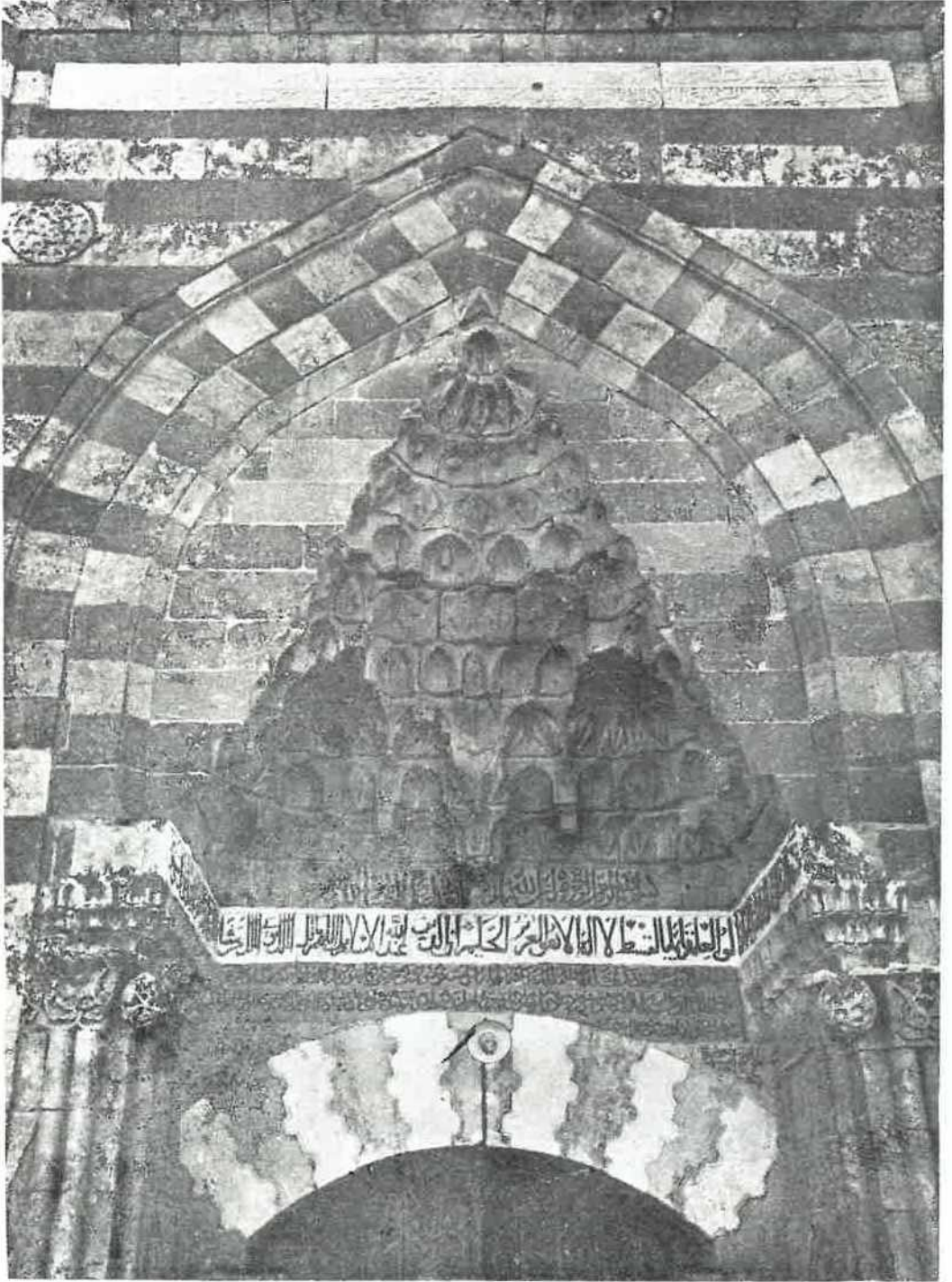

8 — Cacabey Camii: Garp cephesinin görünüşü.

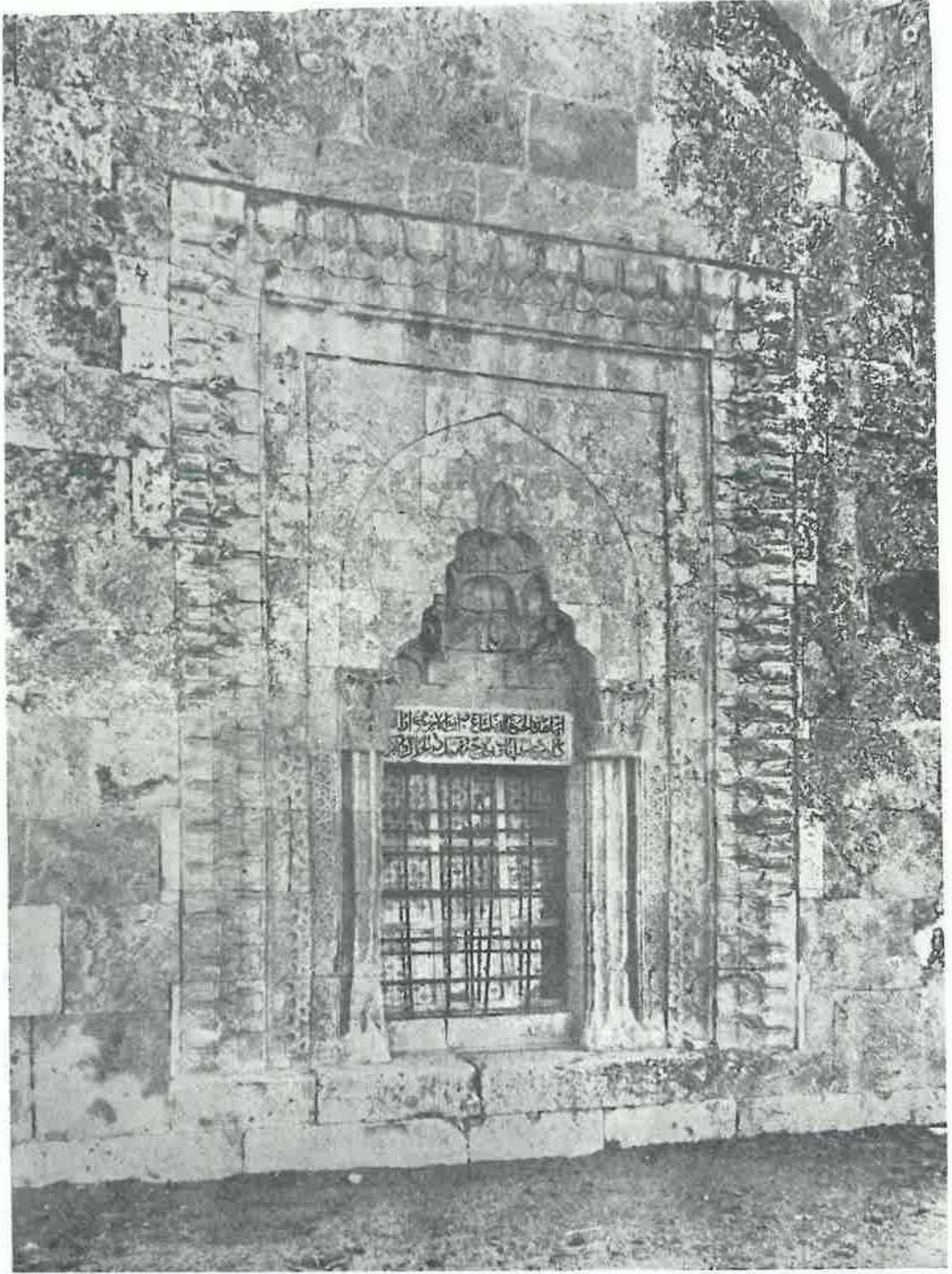
9 — Cacabey Caminin ierden grnf.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Grkeim)

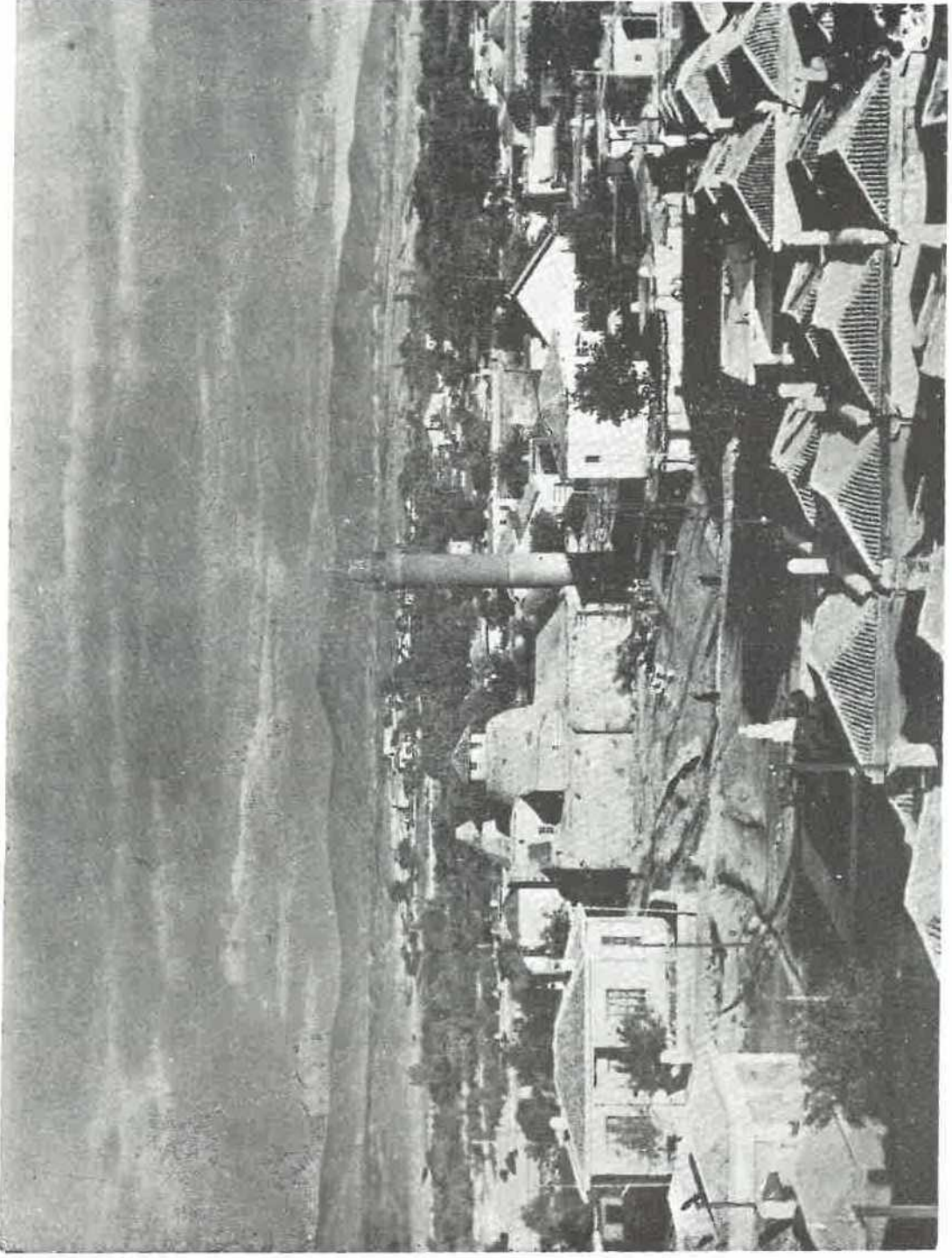
10 — Cacabey Camii kapısı üzerindeki kitâbeler.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi; Foto İhsan Gürkem)

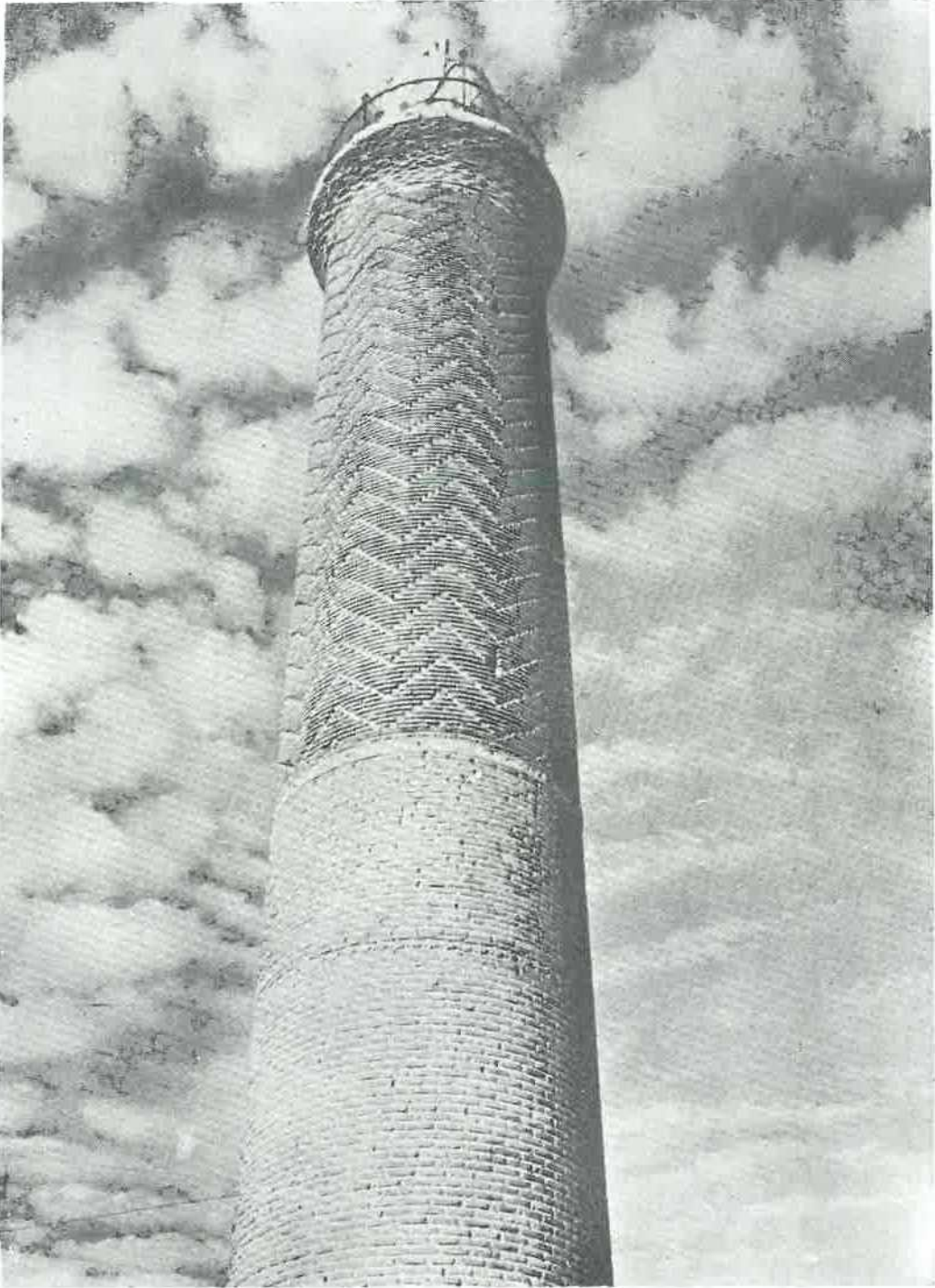
11 — Cacabey türbe penceresi

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

12 — Cacabey Camiinin kaleden görünüşü.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi. Foto İhsan Gürkem)

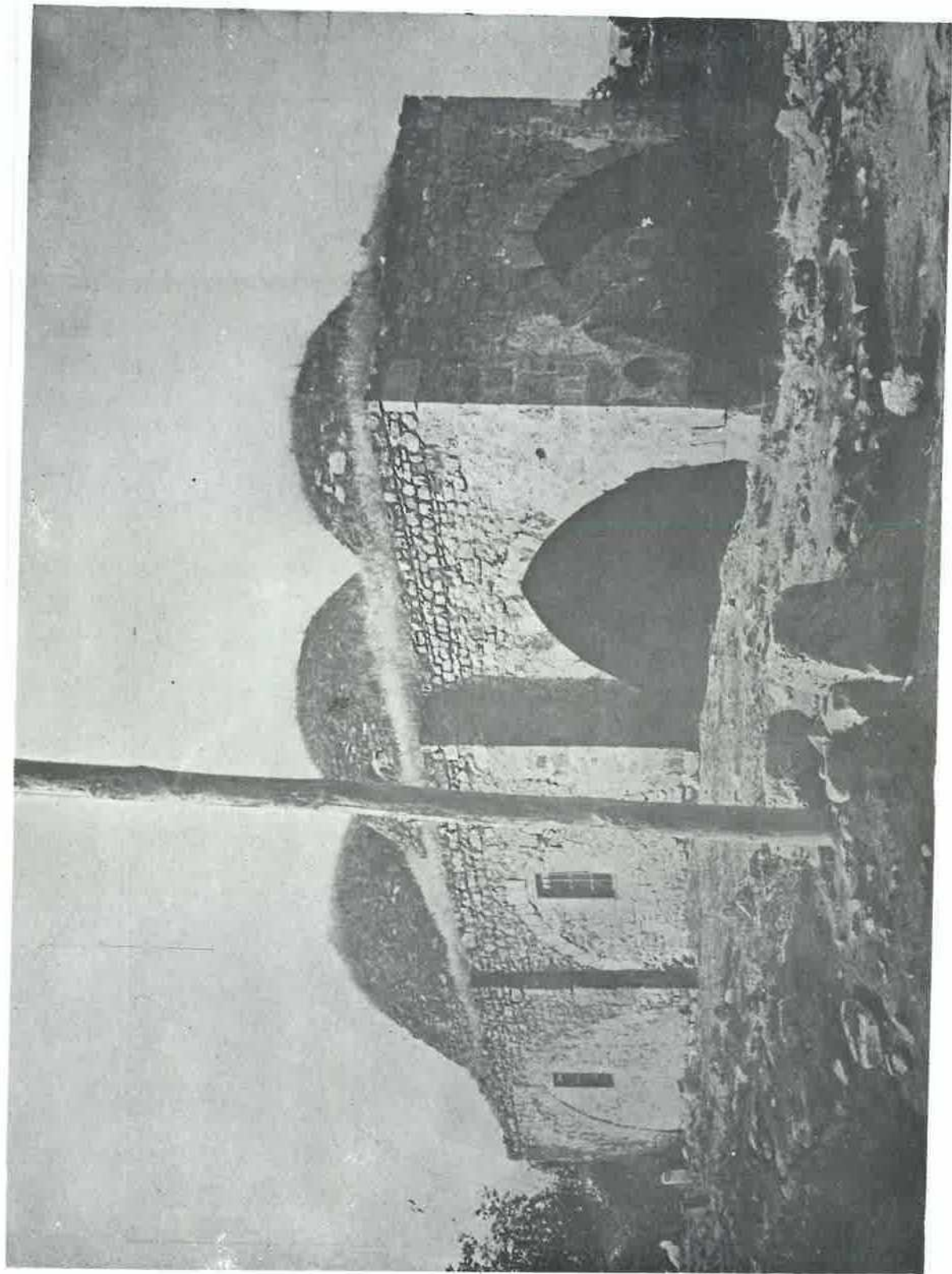
13 — Caca bey Minaresindeki tuğla işçiliğinin yakından grnř.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

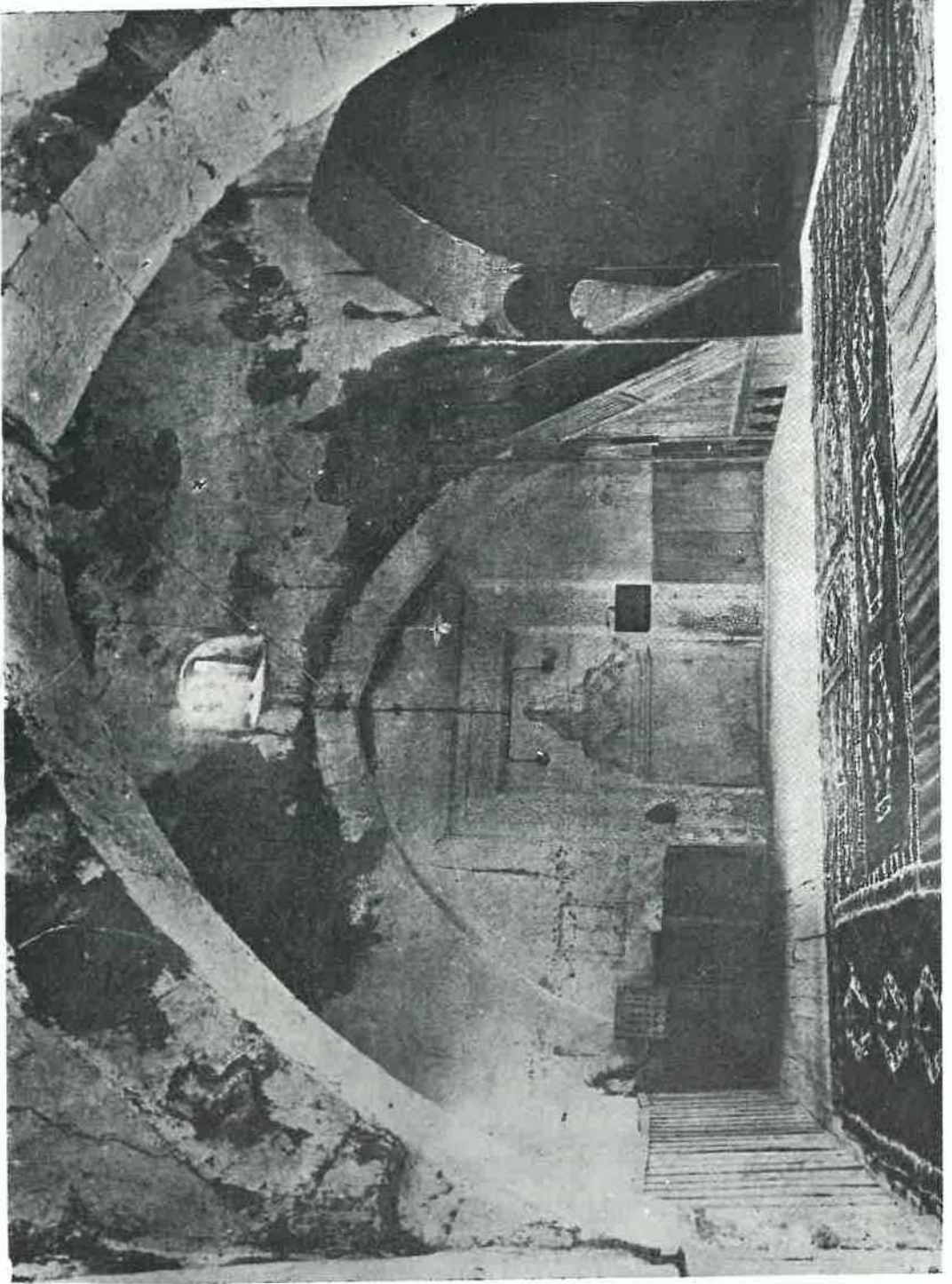
14 — Kaledeki Alâeddin Camiinin kapısı.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

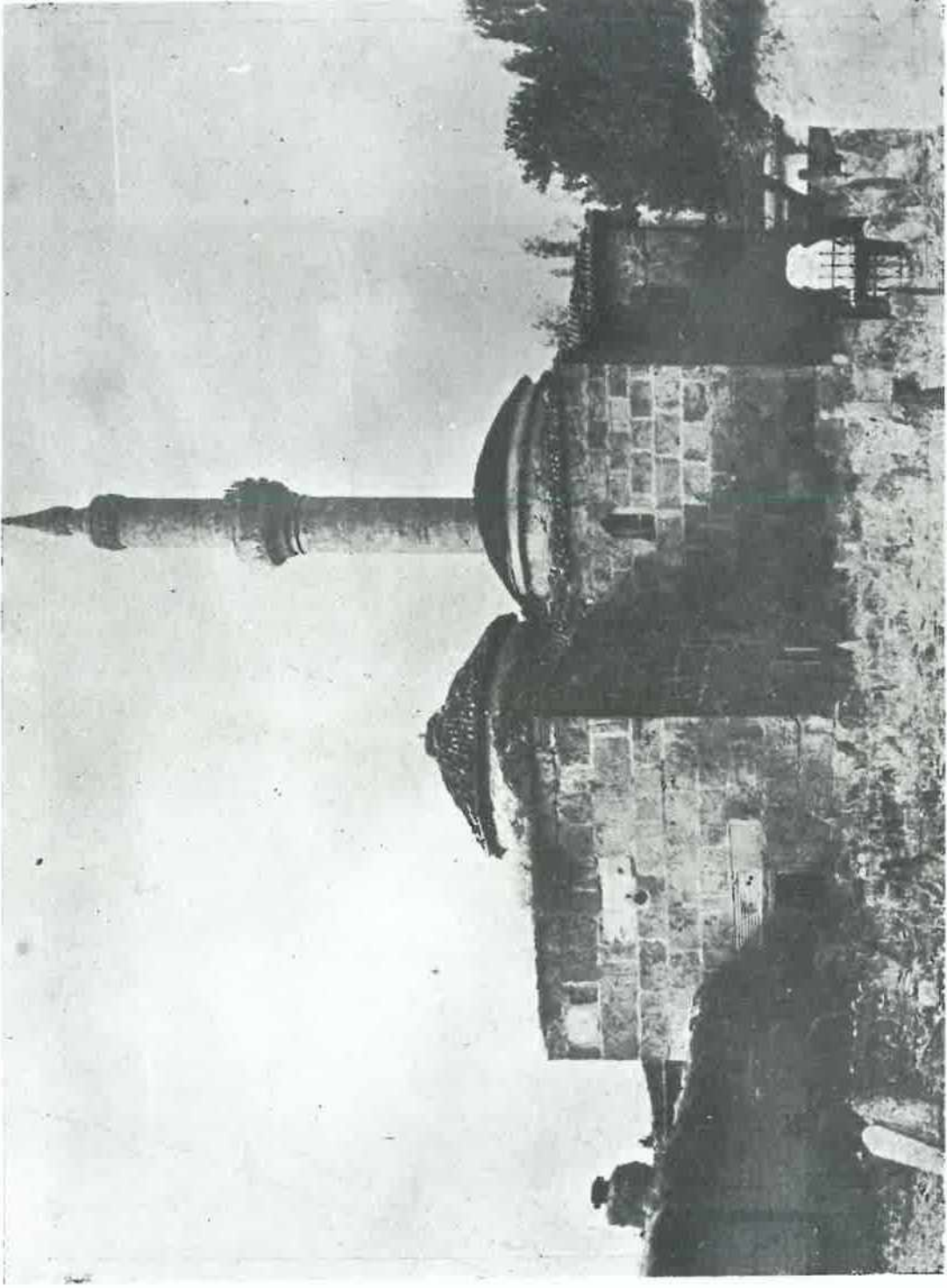

15 — Lâle Camii.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

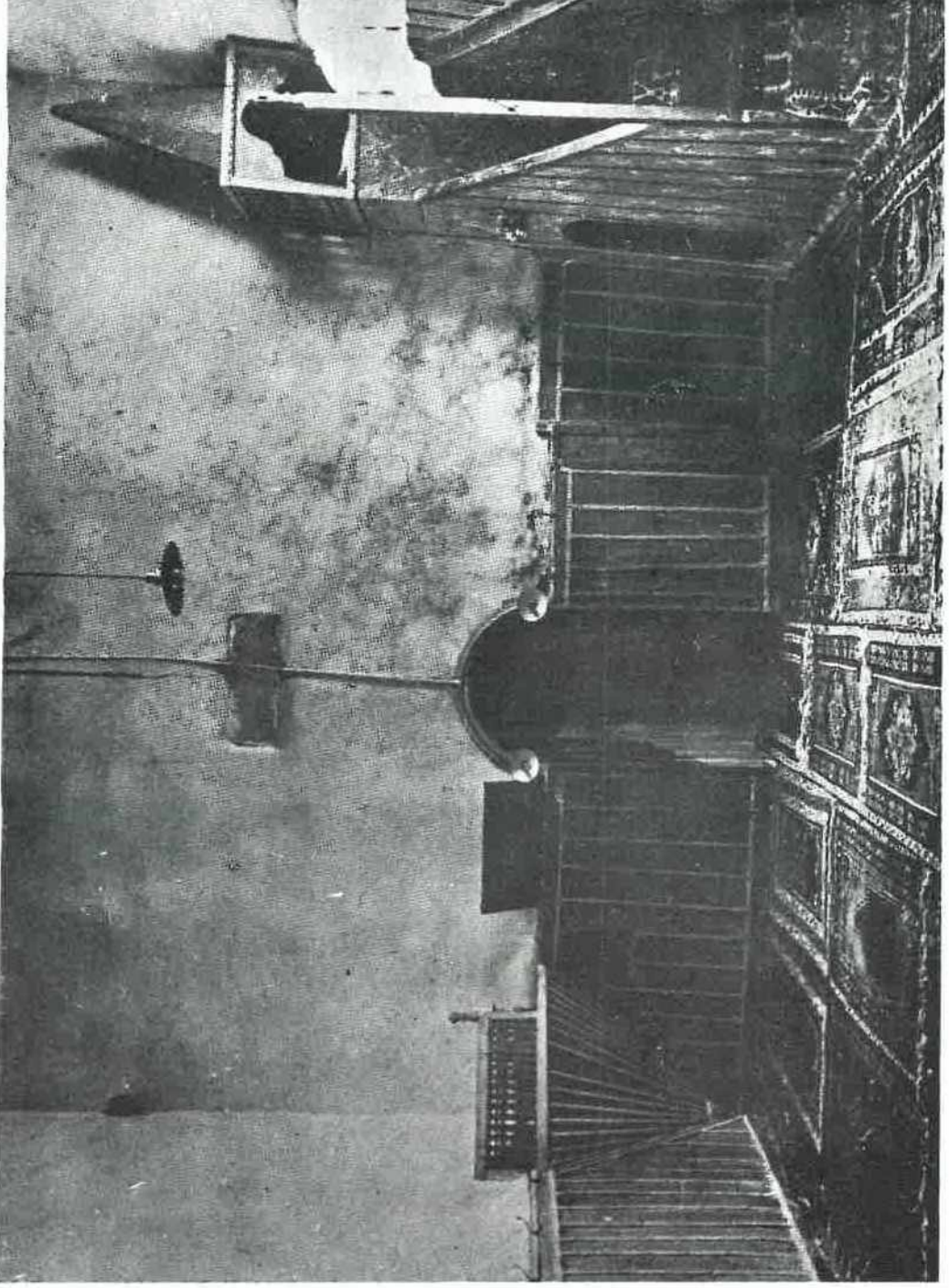

16 — Lale Camiinin ierisi

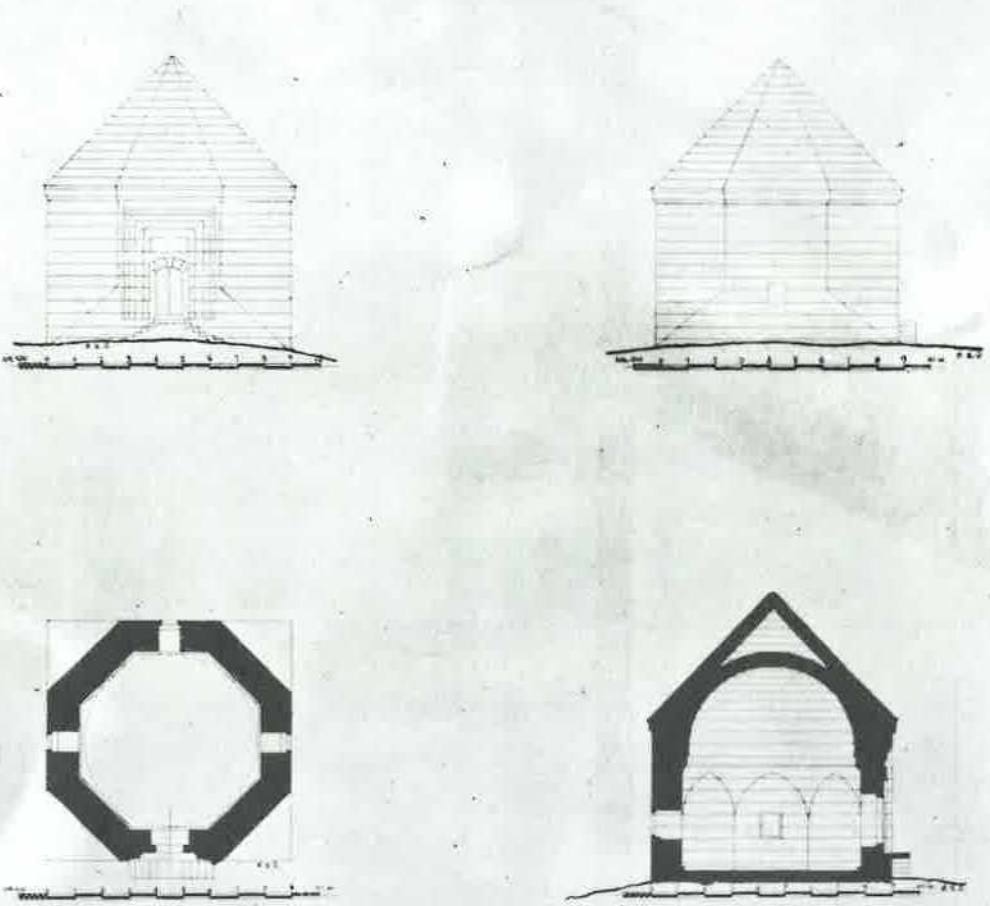
17 — Ahî Evran camii'nin arka cephesi

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi; Foto İhsan Gürkeim)

18 — Ahi Evran Camiinin ierisi.

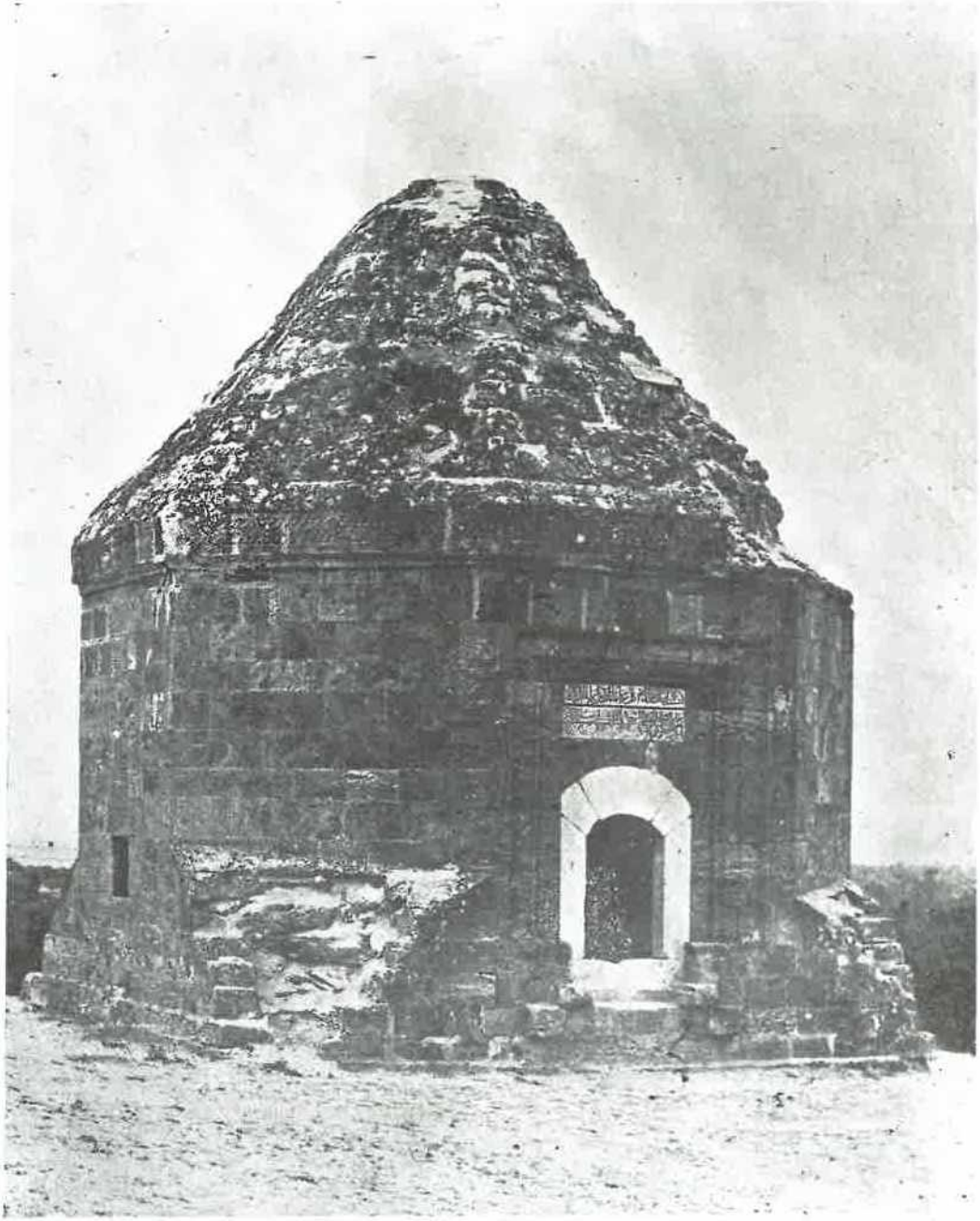
KIRSEMLİ İLHANİ KÜMBETİ

MİMAR ALİ SAİM ÜLGEN 1964

19 — İlhanî Kümbeti plânları ve kesimi.

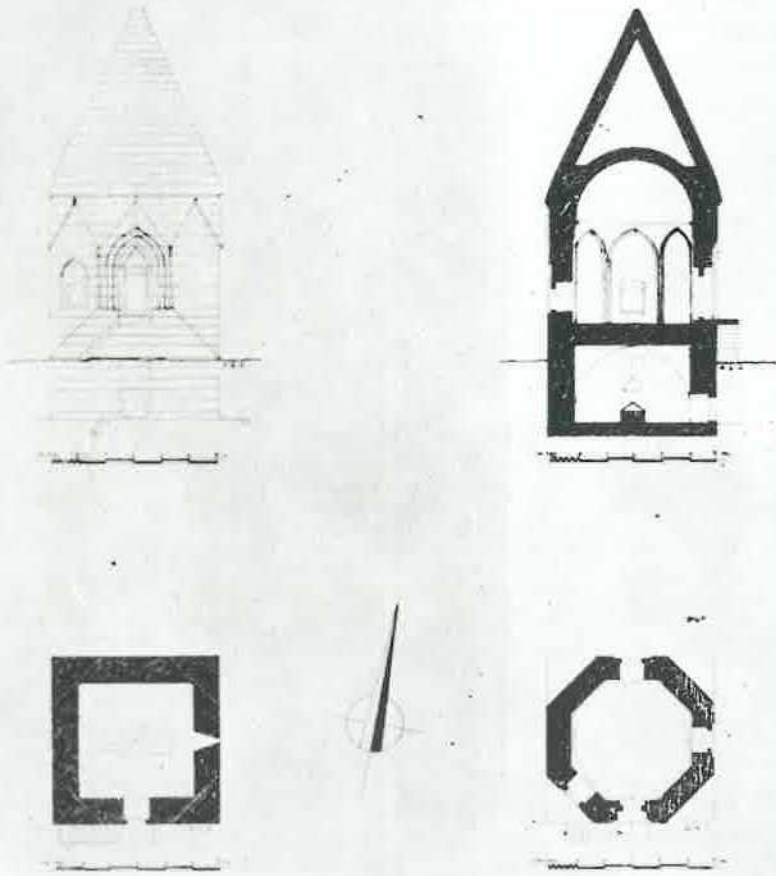
(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

20 — İlhani Künbeti

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

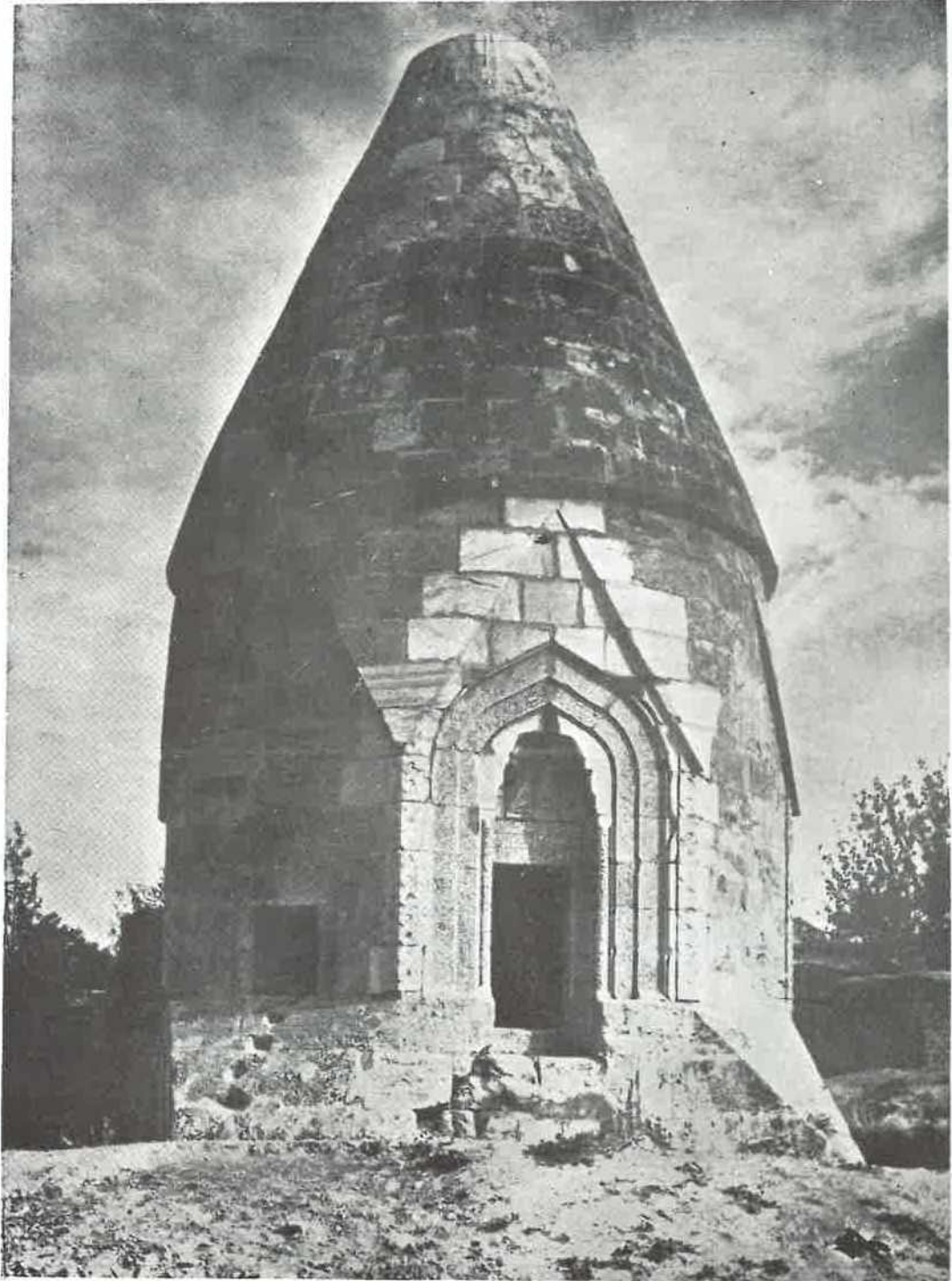
KLASİK MİMARLIK MELİK GAZİ KÜMBETİ

MİMAR ALİ SAIM ÜLGEN 1961

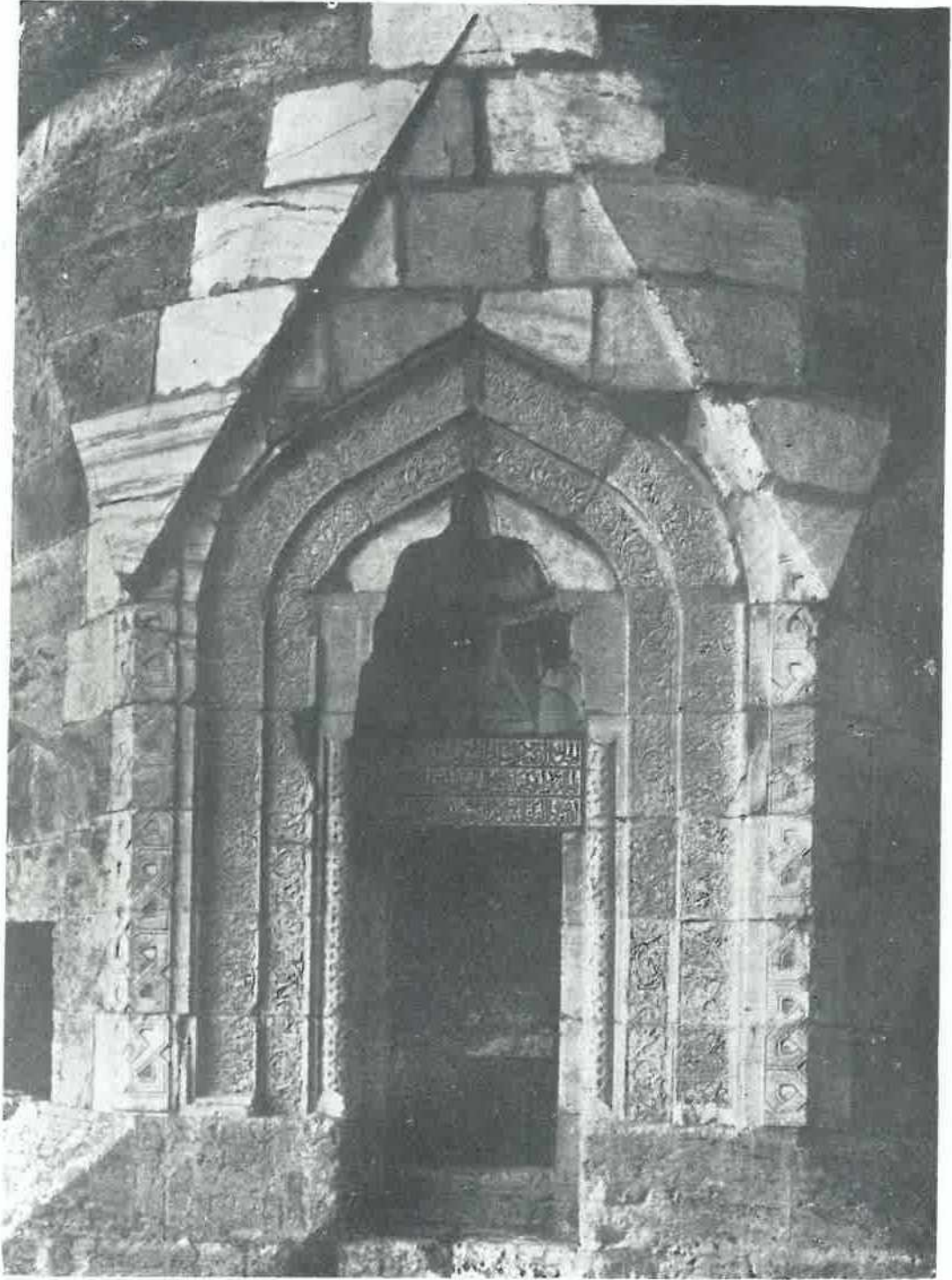
21 — Melik Gazi Künbeti plâni ve kesimi.

(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

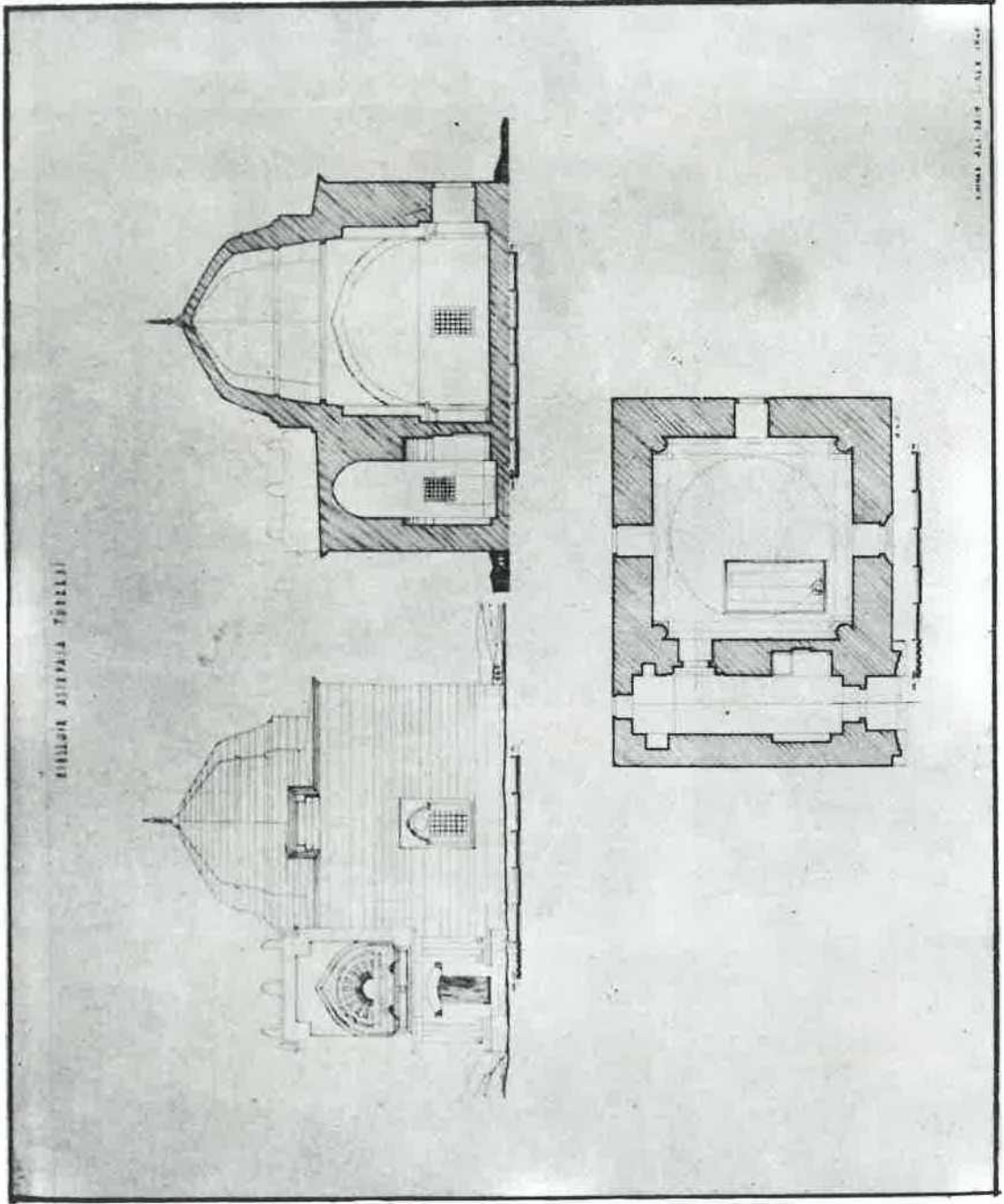
22 — Melik Gazi K nabeti.

(Vakıflar  , M. Fotograf Arşivi: Foto 1. Gürkem)

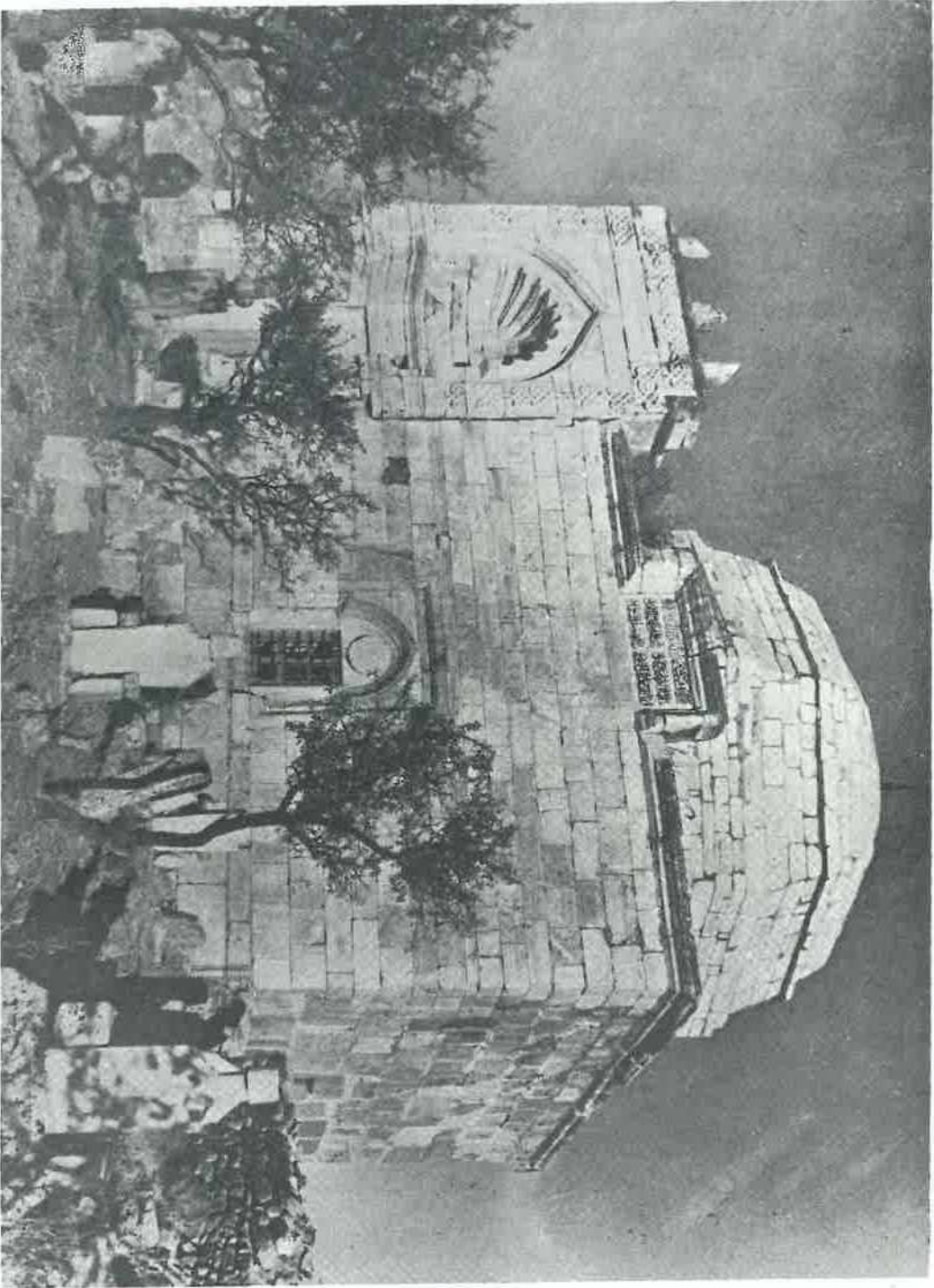

23 — Melik Gazi Künbeti kapısı.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

24 — Aşık Paşa Türbesinin planları ve maktaı

25 — Aşık Paşa Türbesinin cepheden görünüşü.

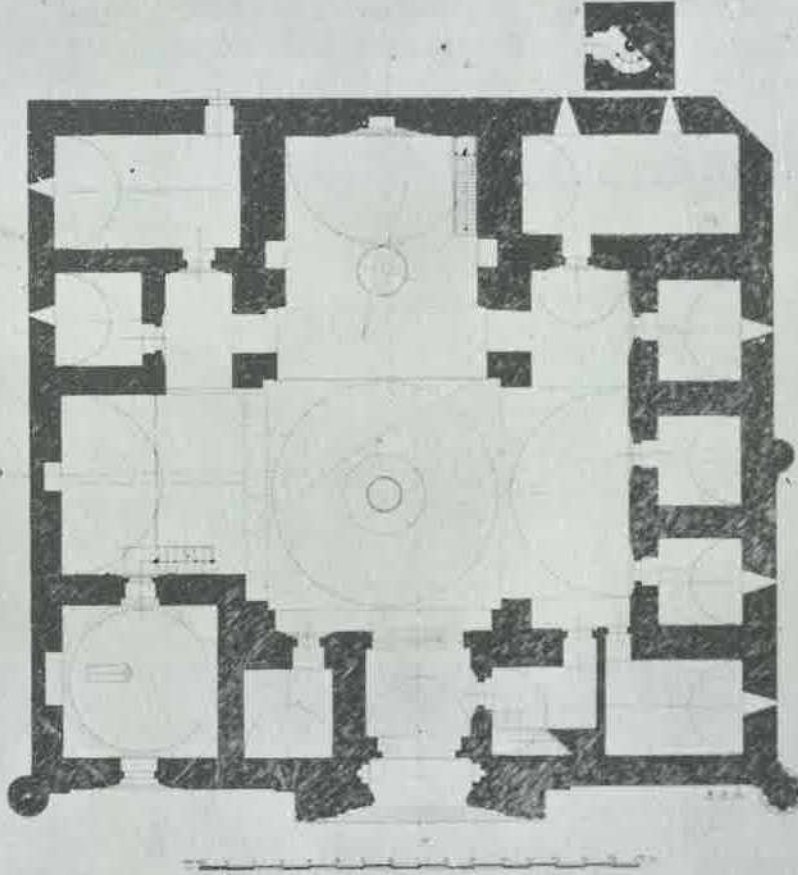

26 — Ağık Paşa Türbesinin fevkalâde musanna tak kapısı.

(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

KIRŞEHİR NURETTİN ÇALA MİDRİSİ PİANI

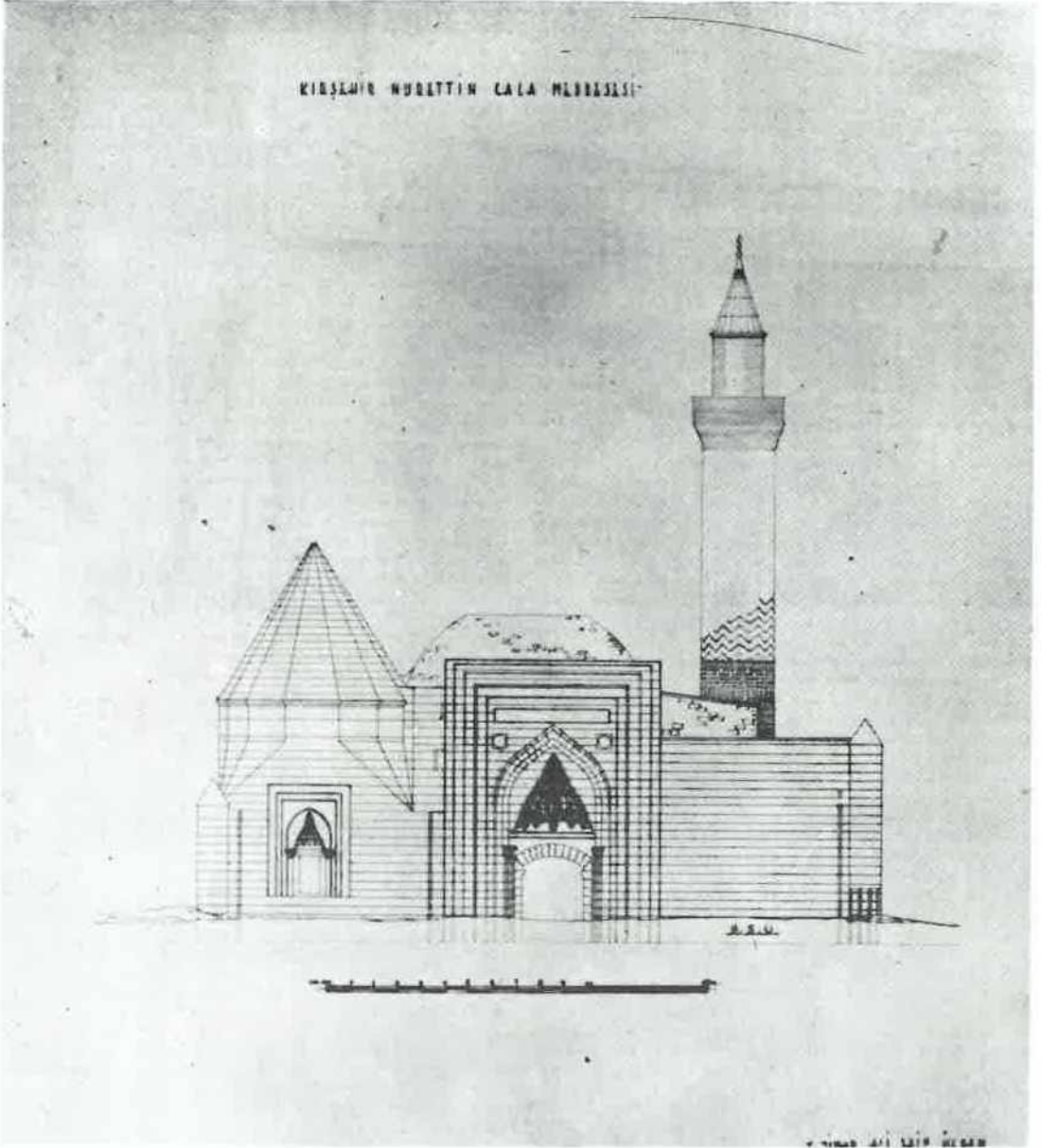
MİLYAS 1/100

1 — Kırşehirde Cacabey Camii Piani.

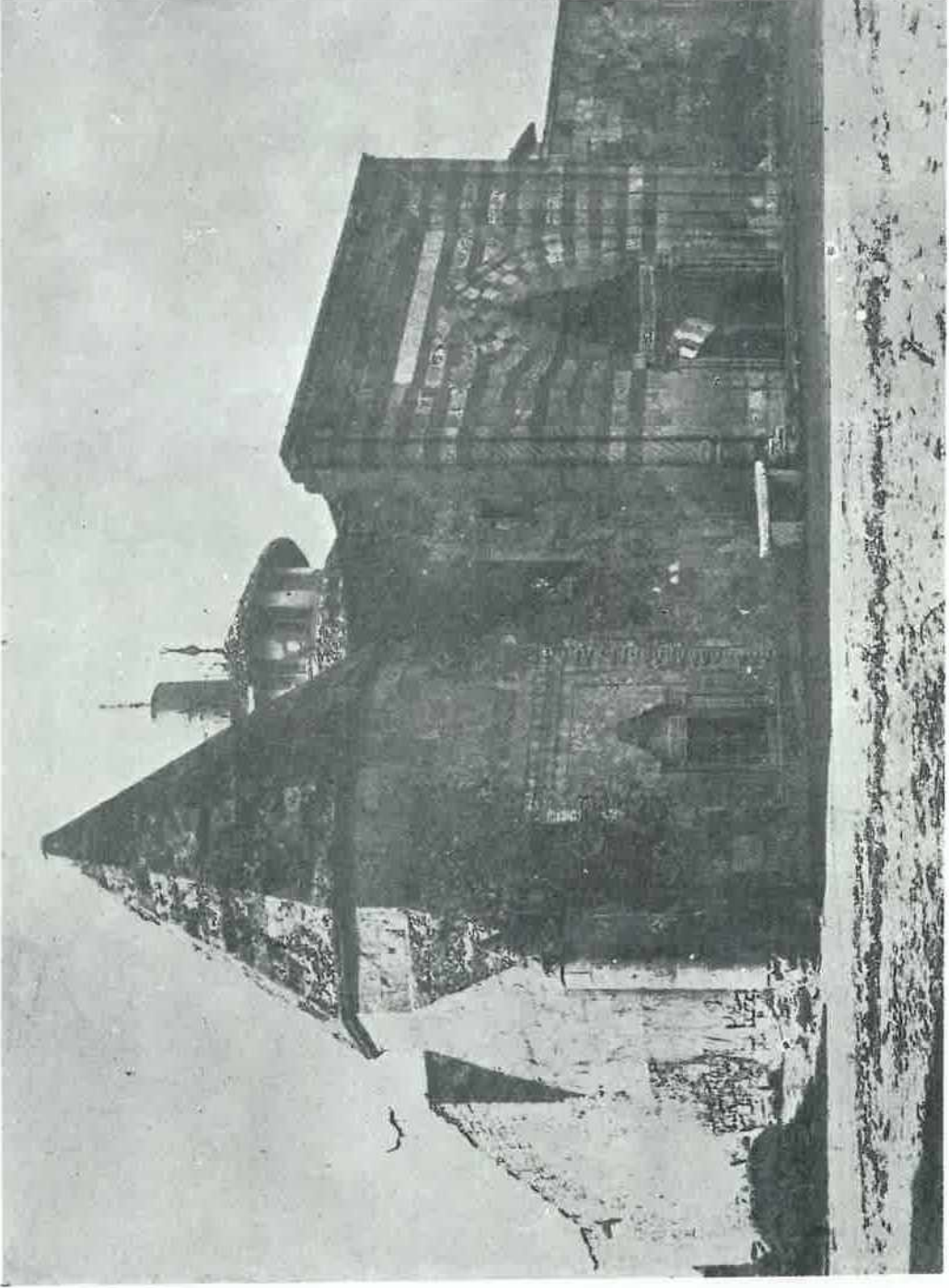
(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

KIRSEHIR NURETTİN ÇALA MEBRURİSİ

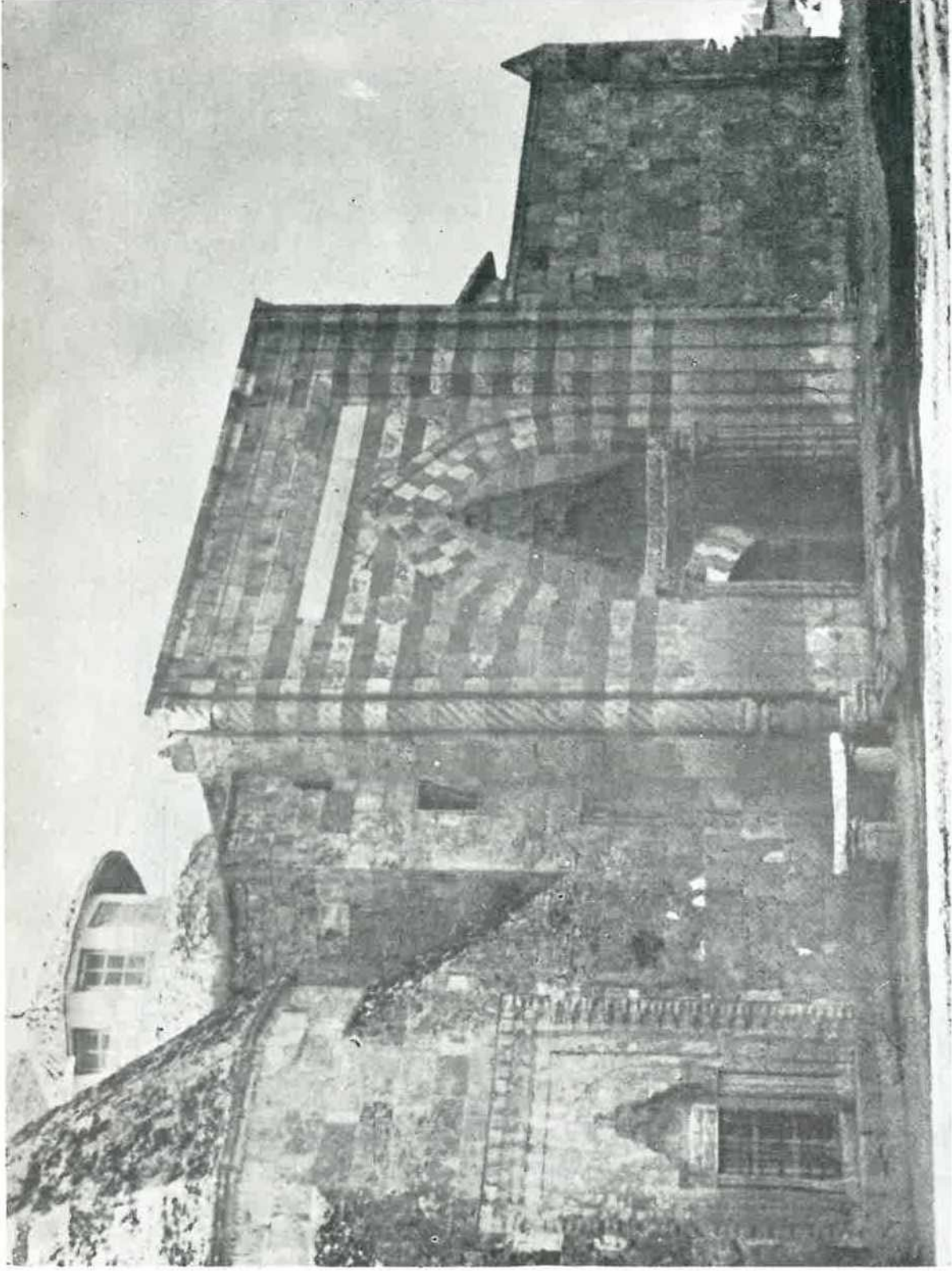
2 — Kırşehirde Cağabey camii: Cephe plâni.

(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

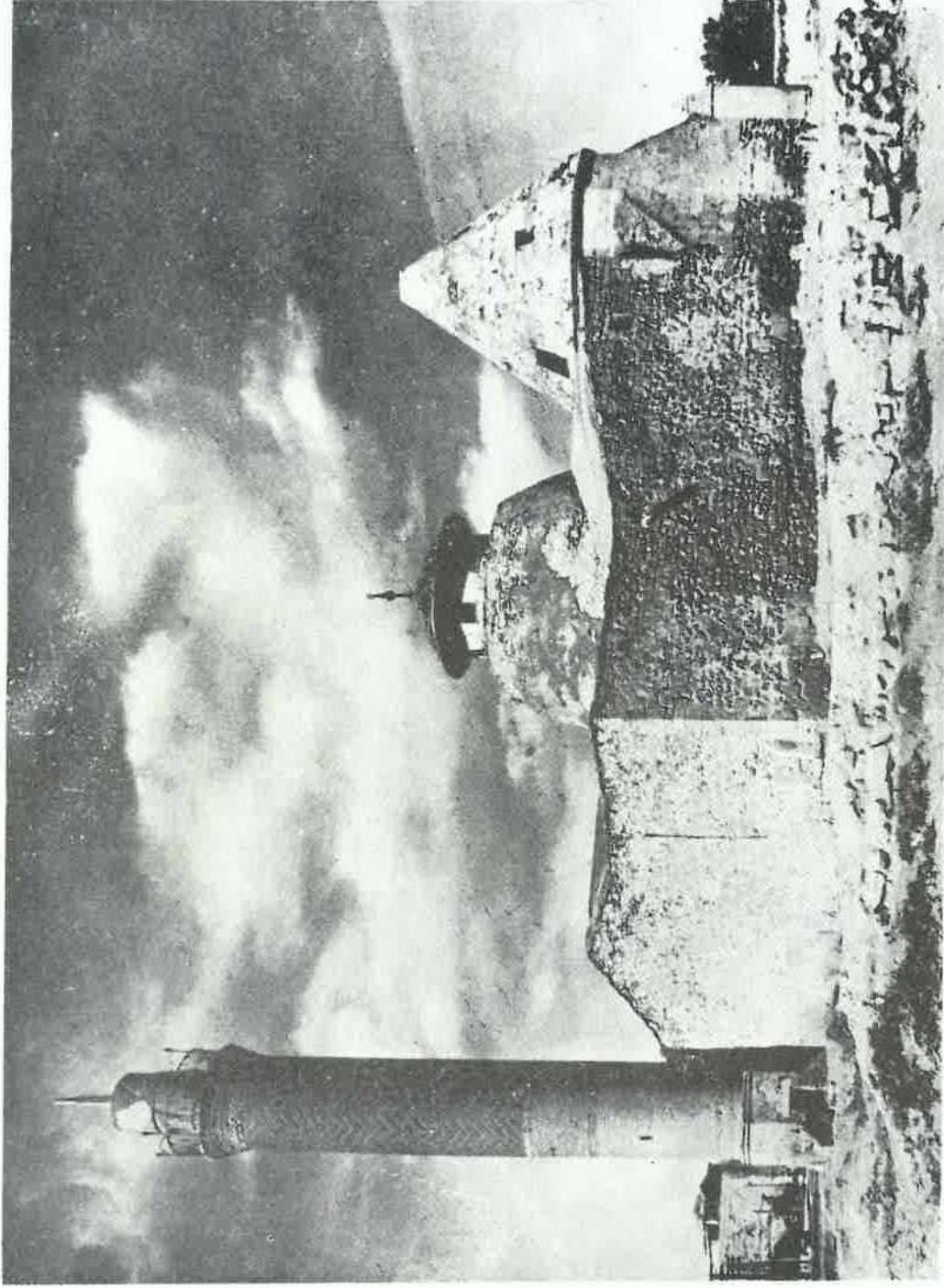

E — Cacabey Camii ve türbesinin yakından görünüşü.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

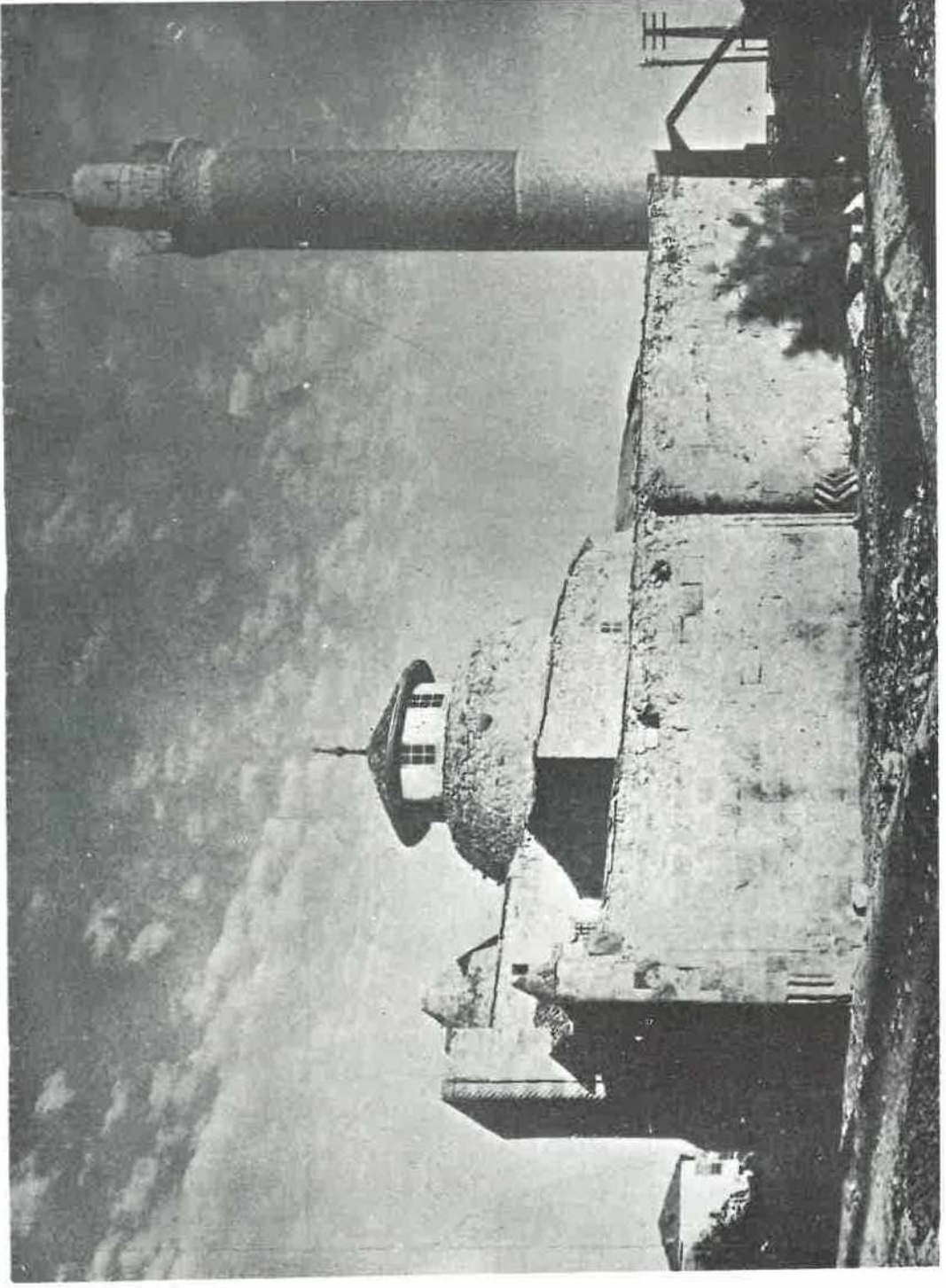

6 — Cacabey Camiinin tak kapısı.

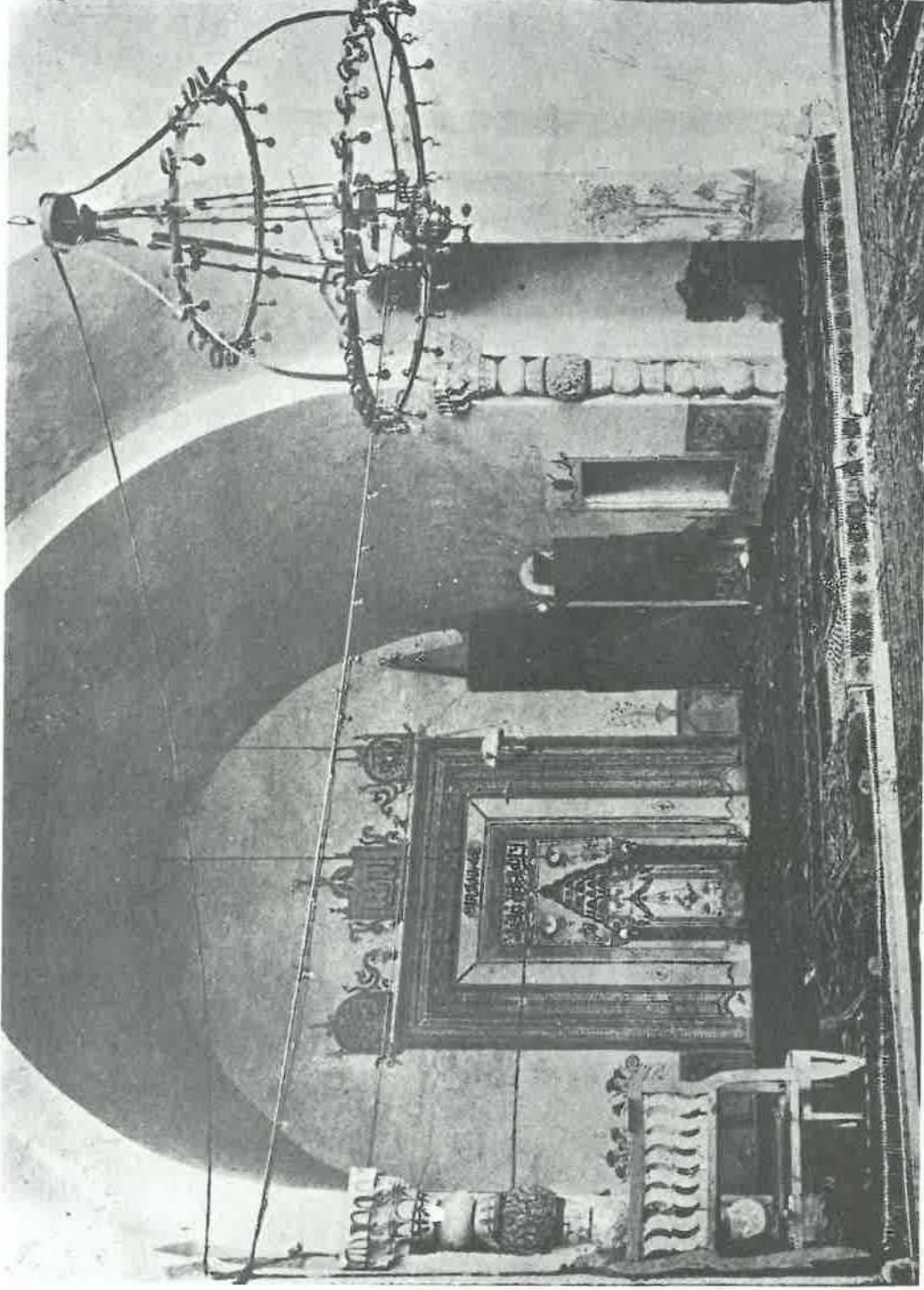

7 — Cacabey Camii: Şark ve cenup cephelerinin görünüşü.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

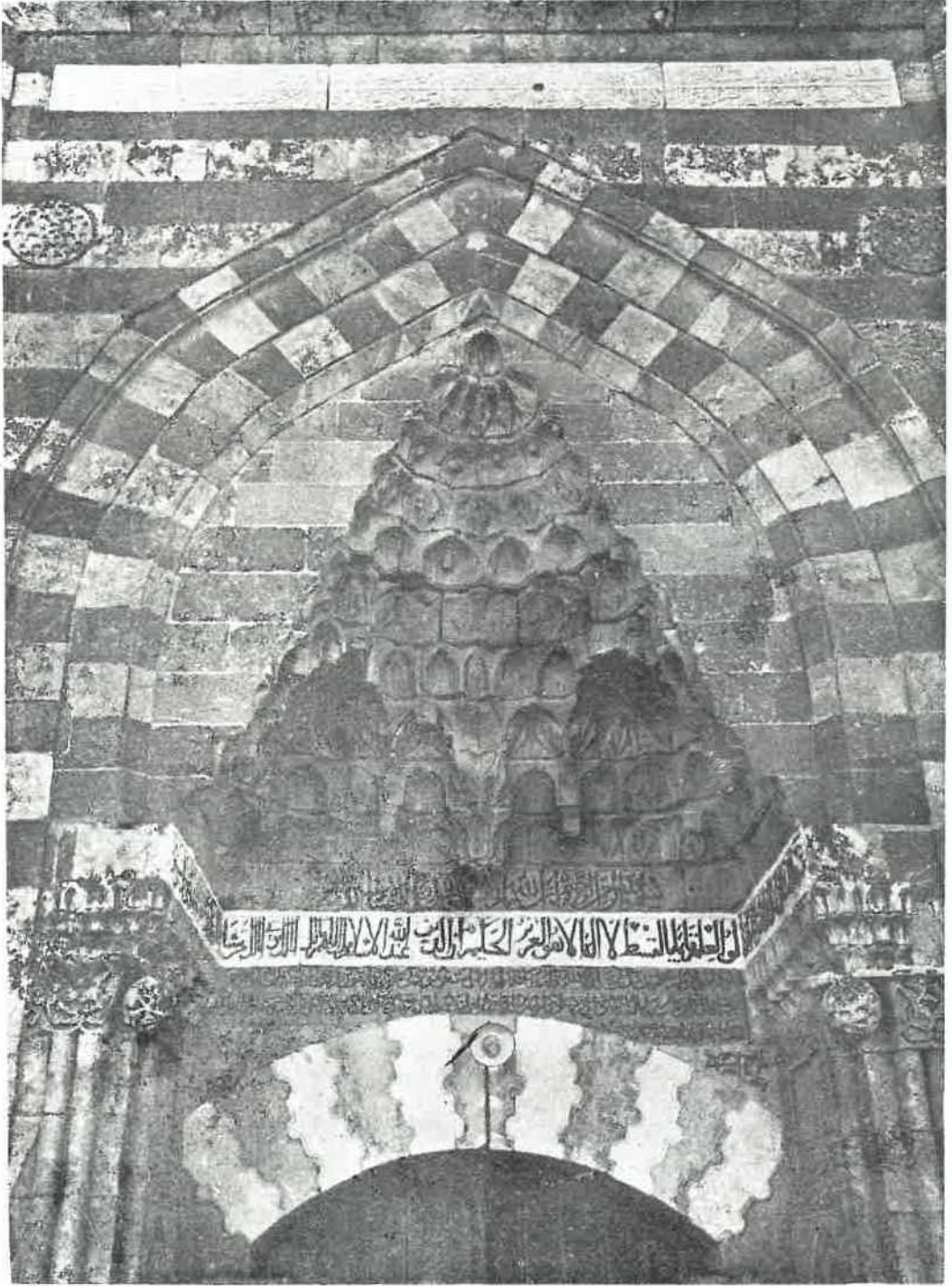

8 — Cacabey Camii: Garp cephesinin görünüşü.

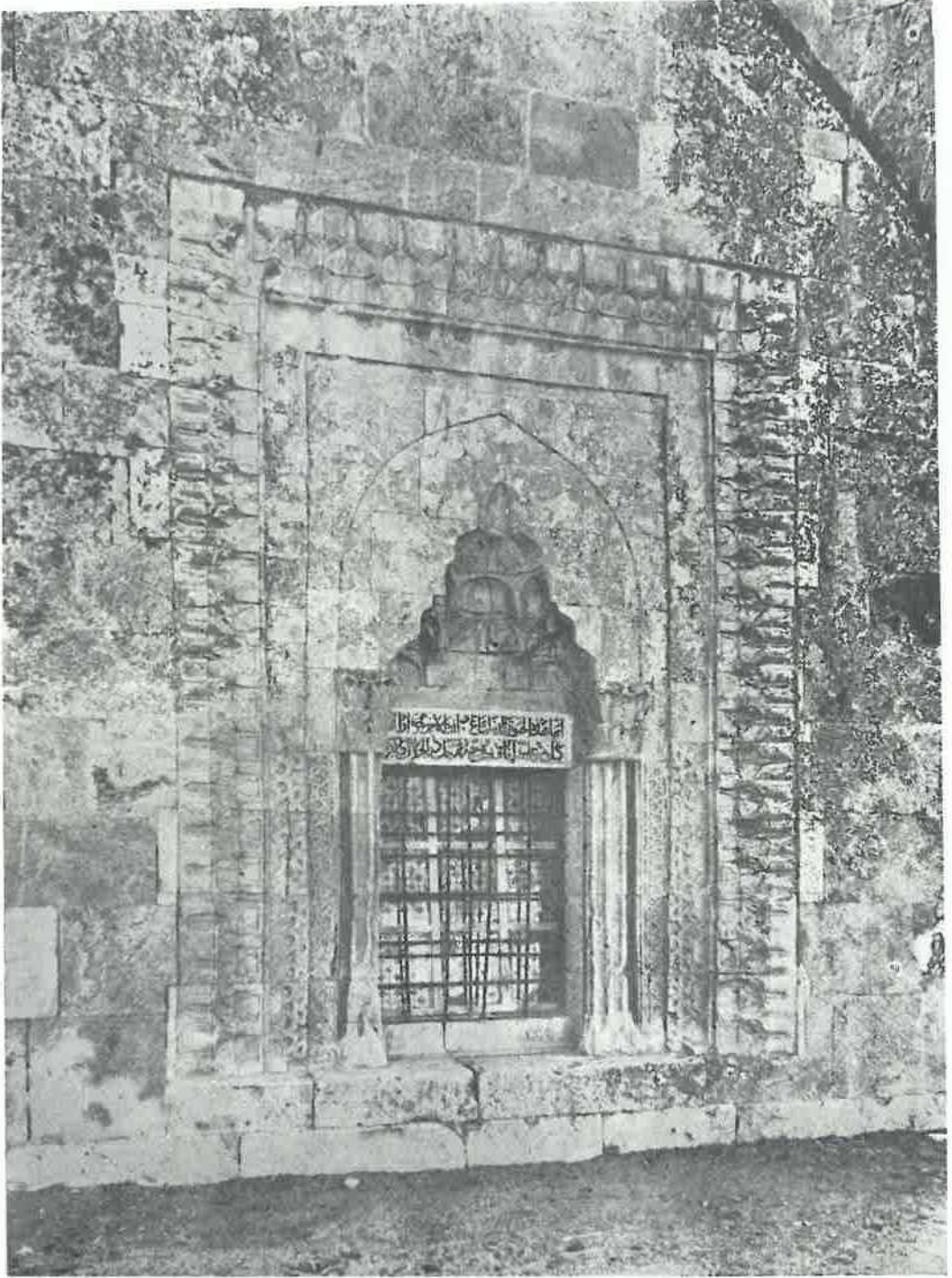
9 — Cacabey Camiinin ierden grns.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Grkeim)

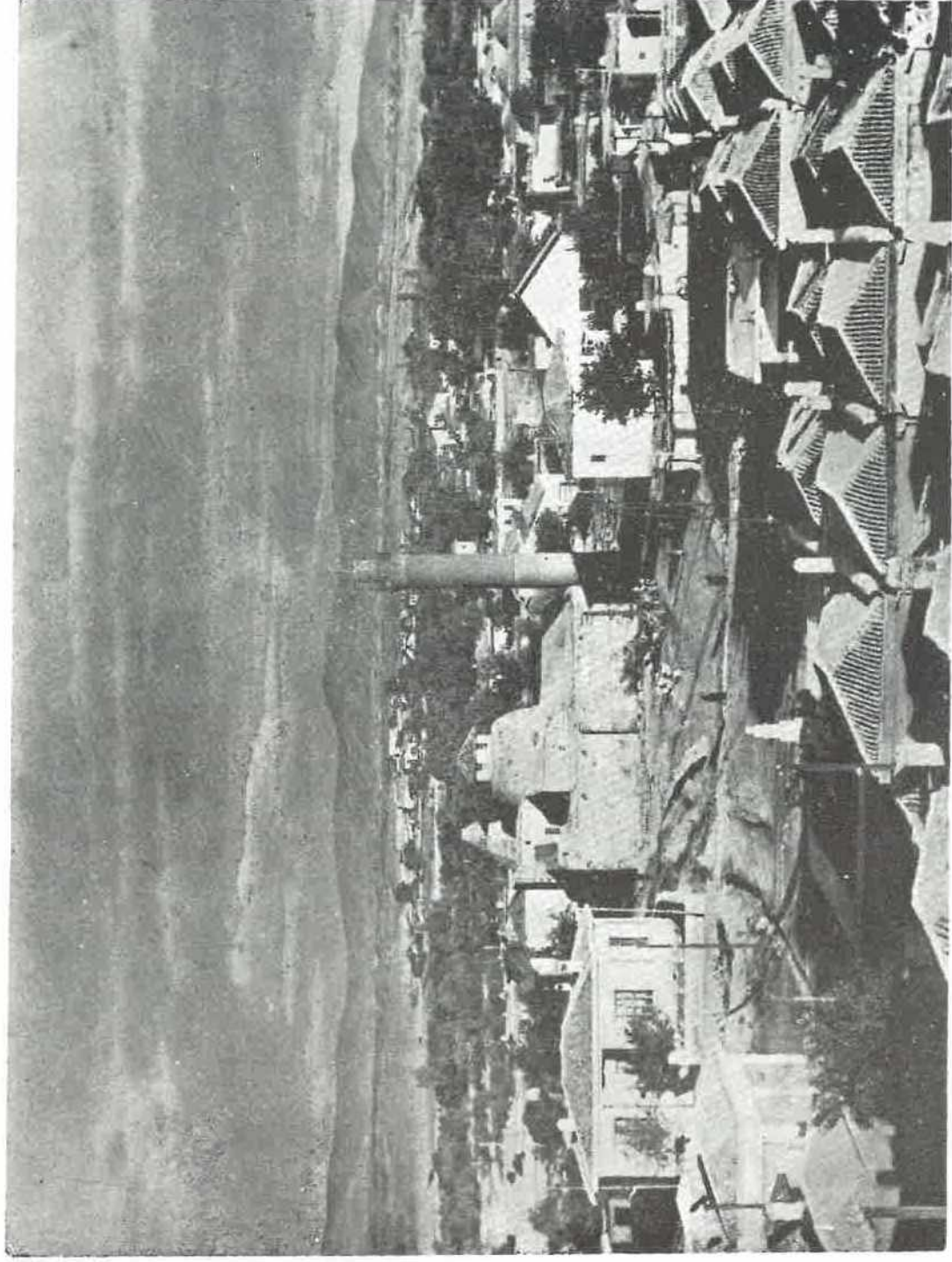
10 — Cacabey Camii kapısı üzerindeki kitâbeler.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi; Foto İhsan Gürkem)

11 — Cacabey türbe penceresi

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

12 — Cacasabey Camiinin kaleden görünüşü.

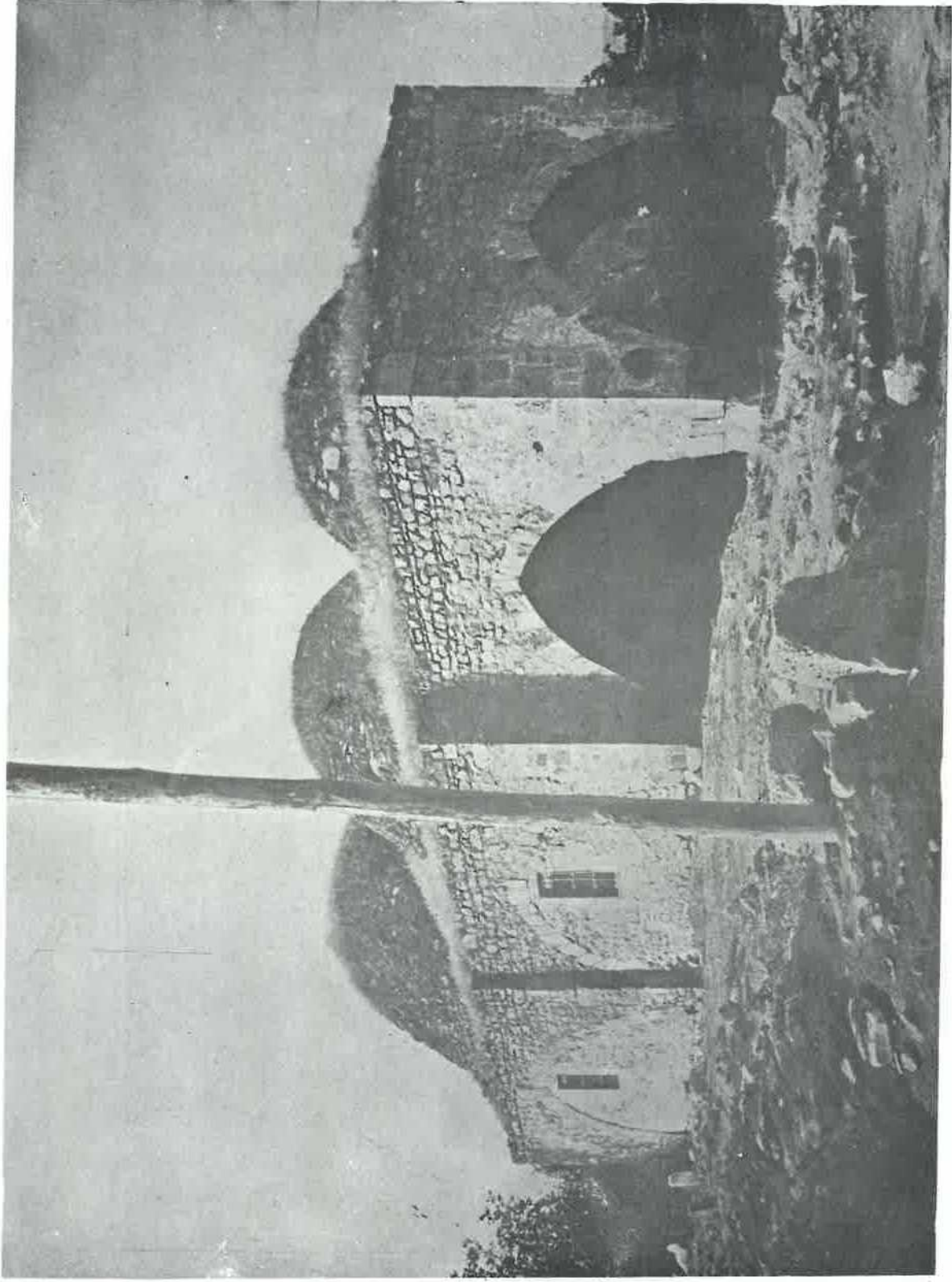
13 — Cacabey Minaresindeki tuğla işçiliğinin yakından görünüşü.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

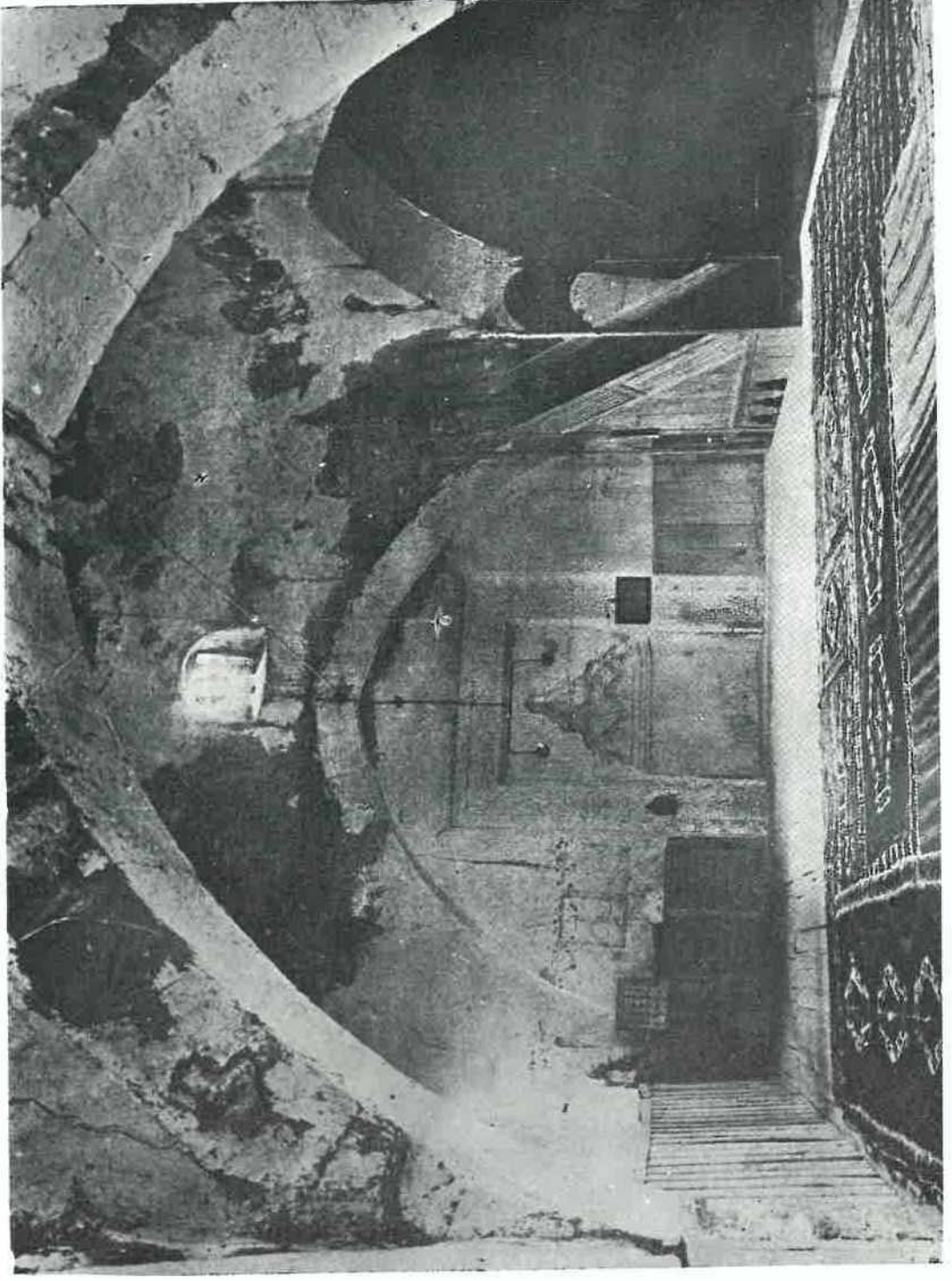
14 — Kaledeki Alâeddin Camiinin kapısı.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

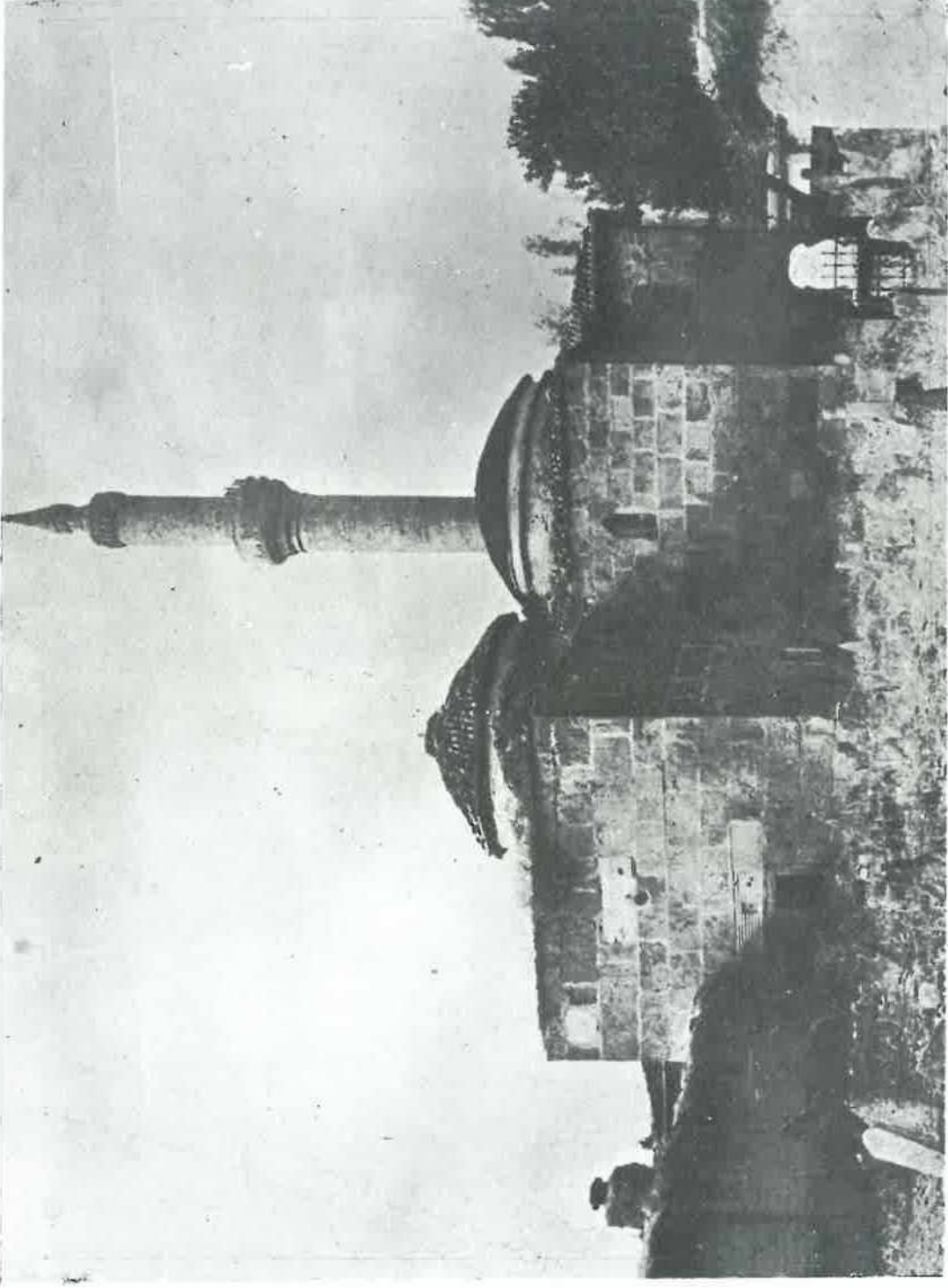

15 — Lâle Camii.

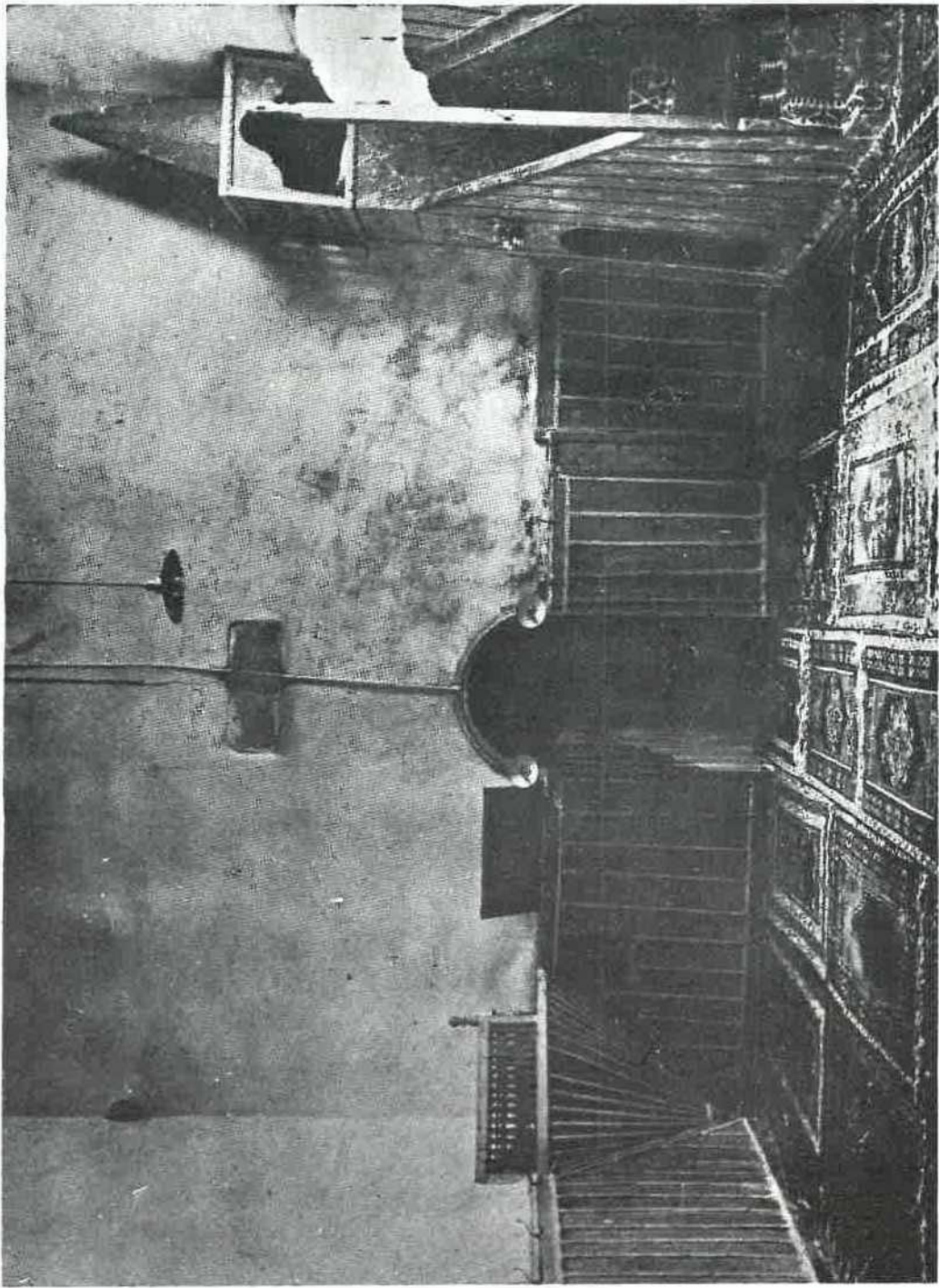
(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

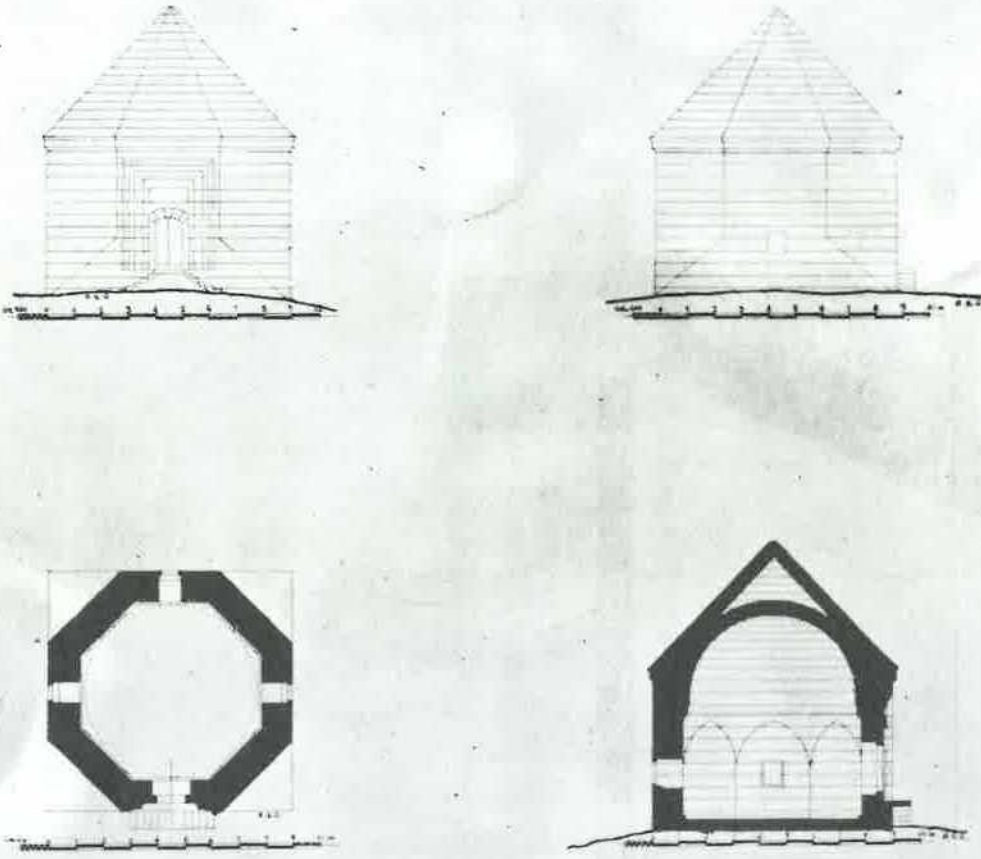
16 — Lale Camiinin iğerişi

17 — Ahi Evran camii'nin arka cephesi

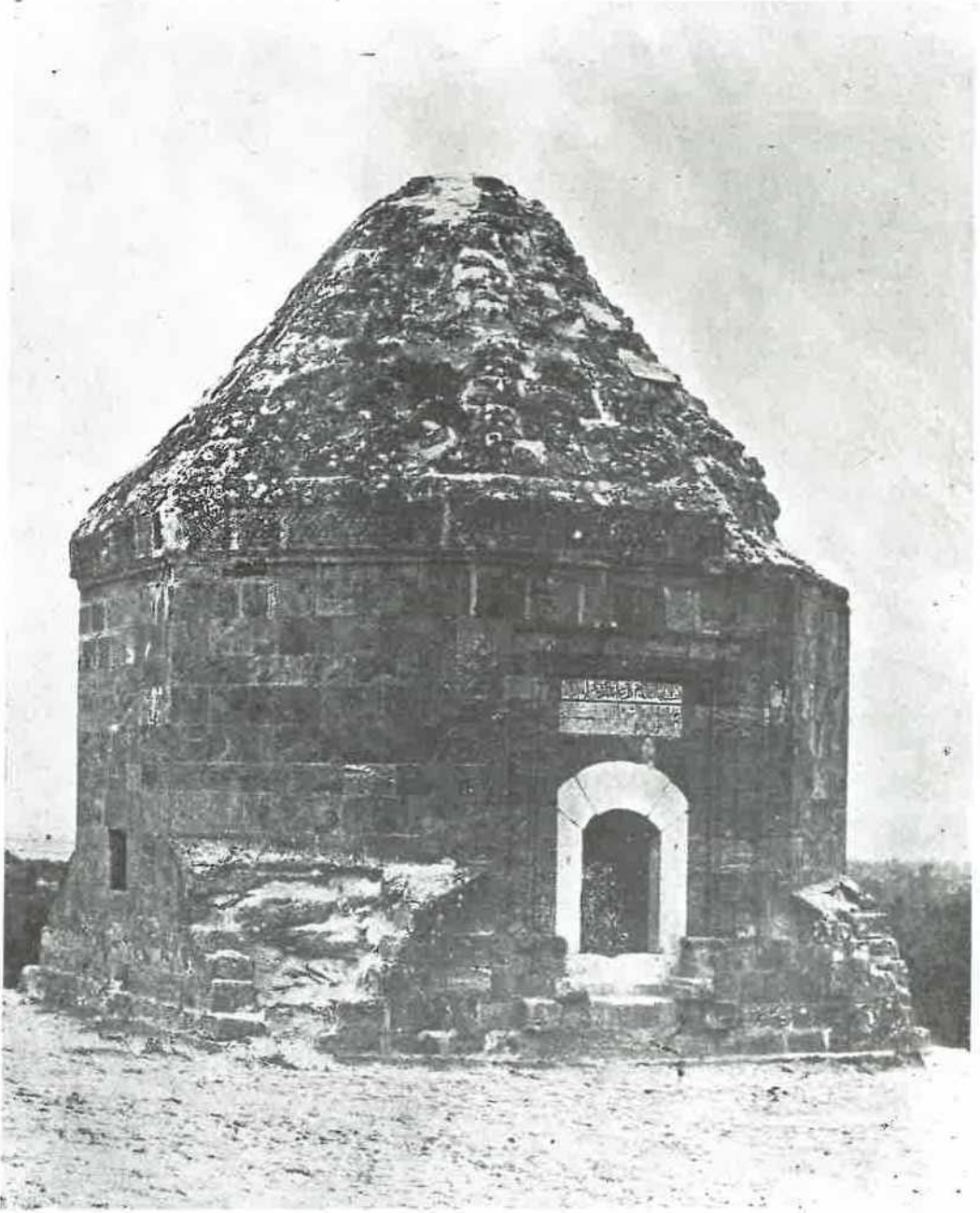
18 — Ahi Evran Camiinin İçerisi.

Y. MİMAR ALİ SAIM ÜLGEN 1941

19 — İlhanî Künbeti plânları ve kesimi.

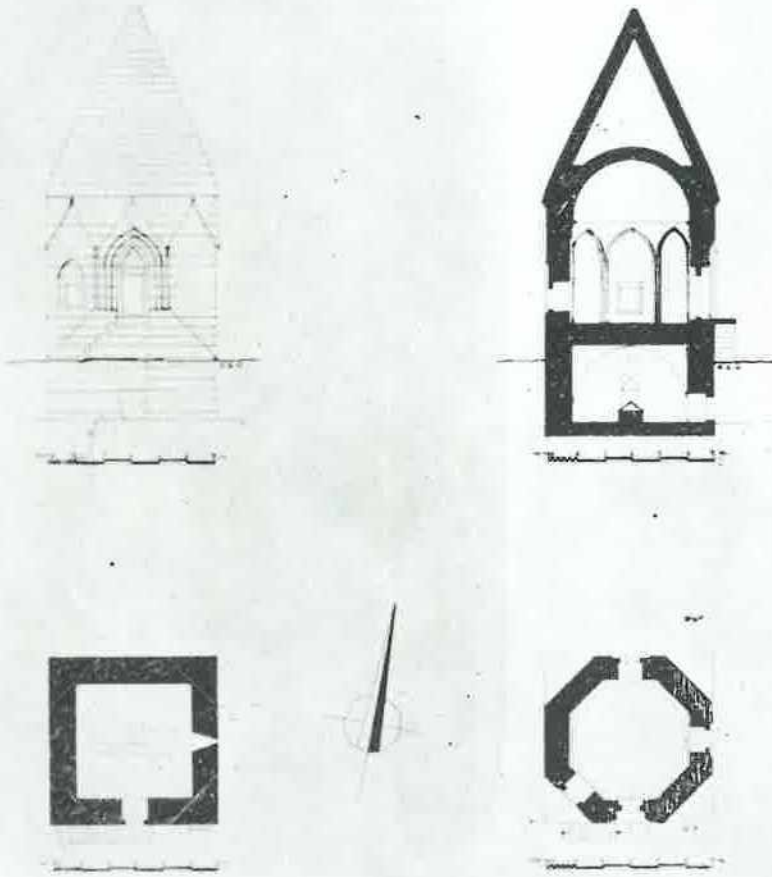
(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

20 — İlhani Künbeti

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

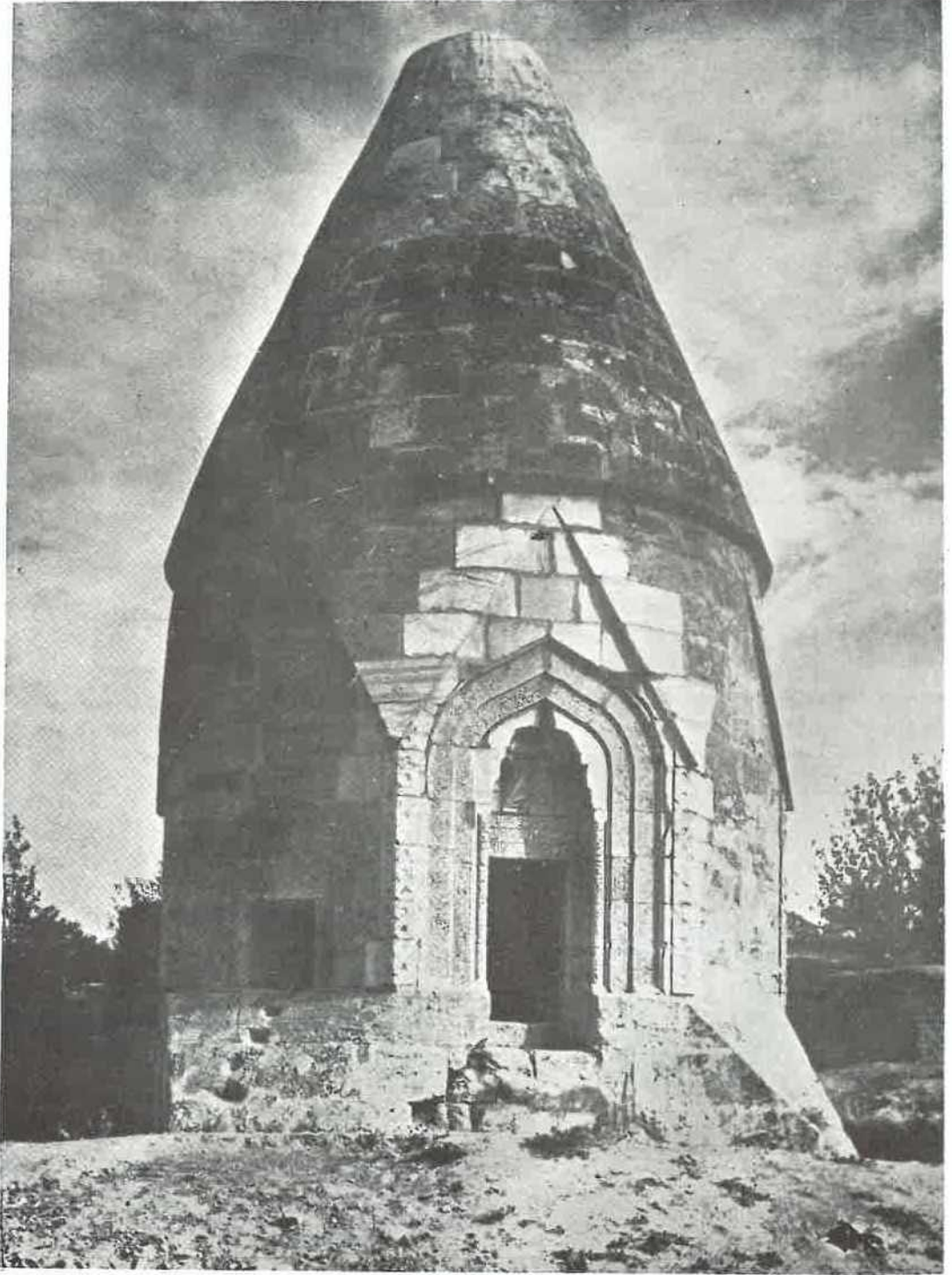
KIRSEHİR MİNCULUK MELİK GAZİ KÜMBETİ

Y. Mimar Ali Saim Ülgen 1901

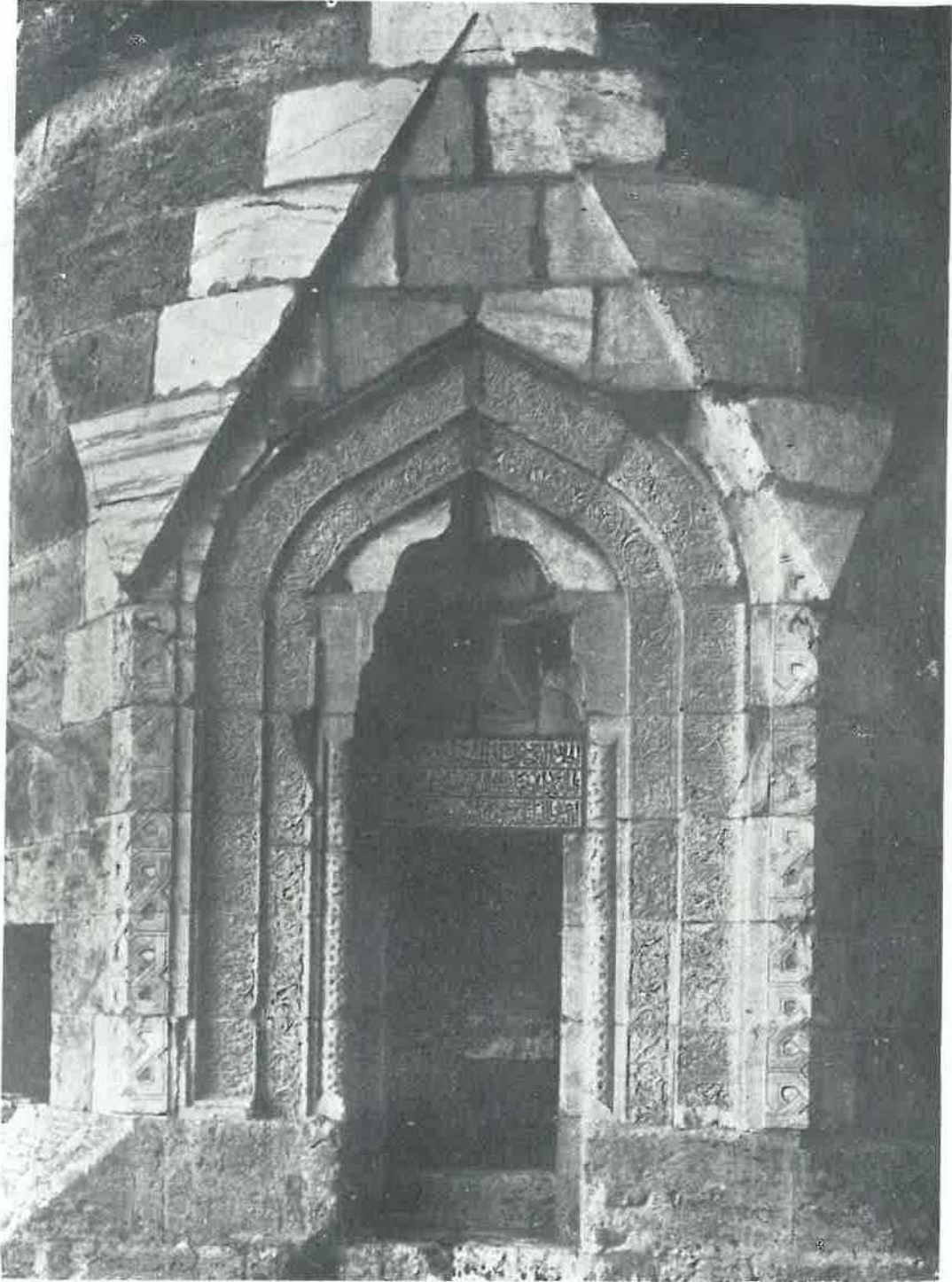
21 — Melik Gazi Kumbeti plâni ve kesimi.

(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)

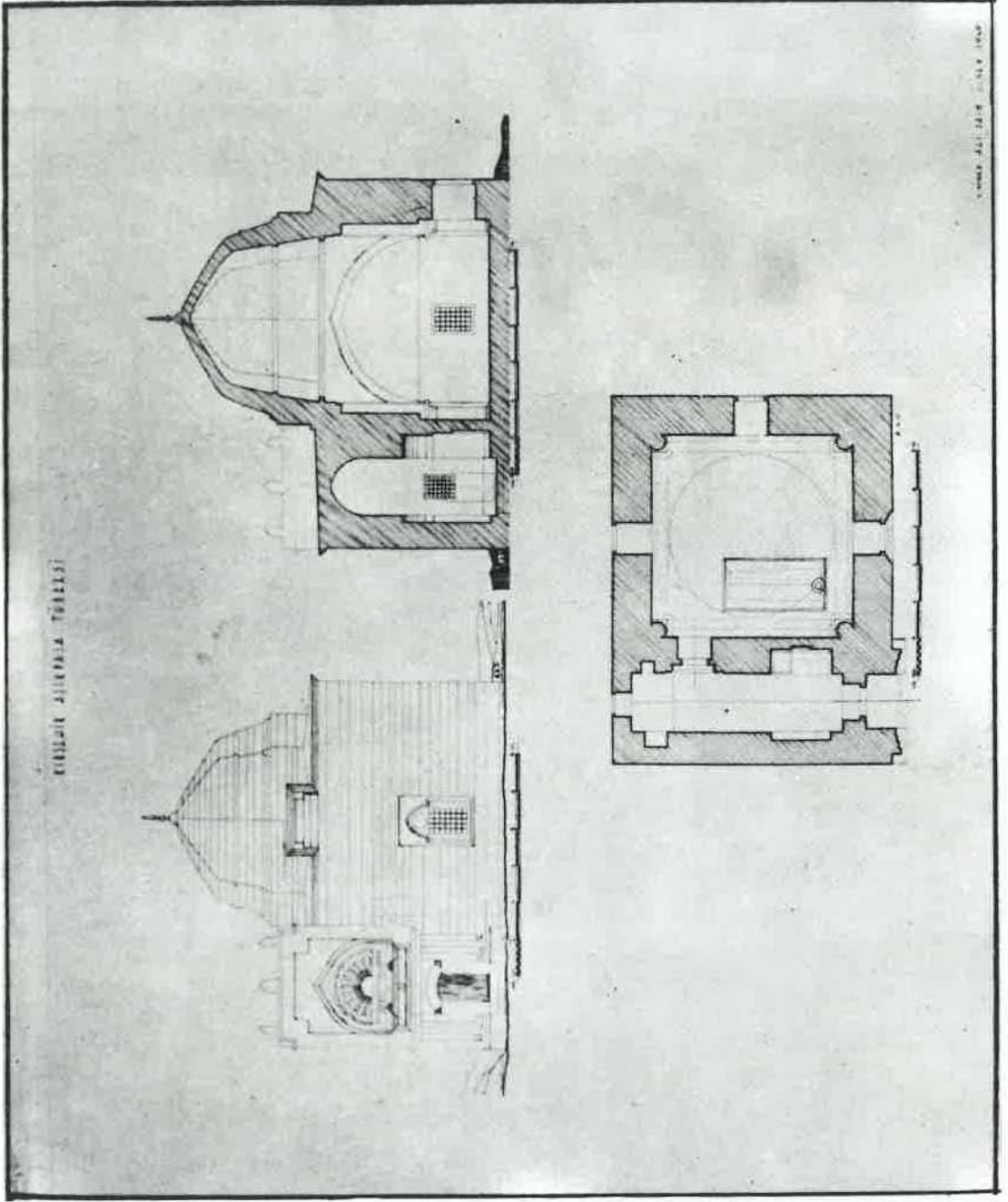
22 — Melik Gazi Künbeti.

(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İ. Gürkem)

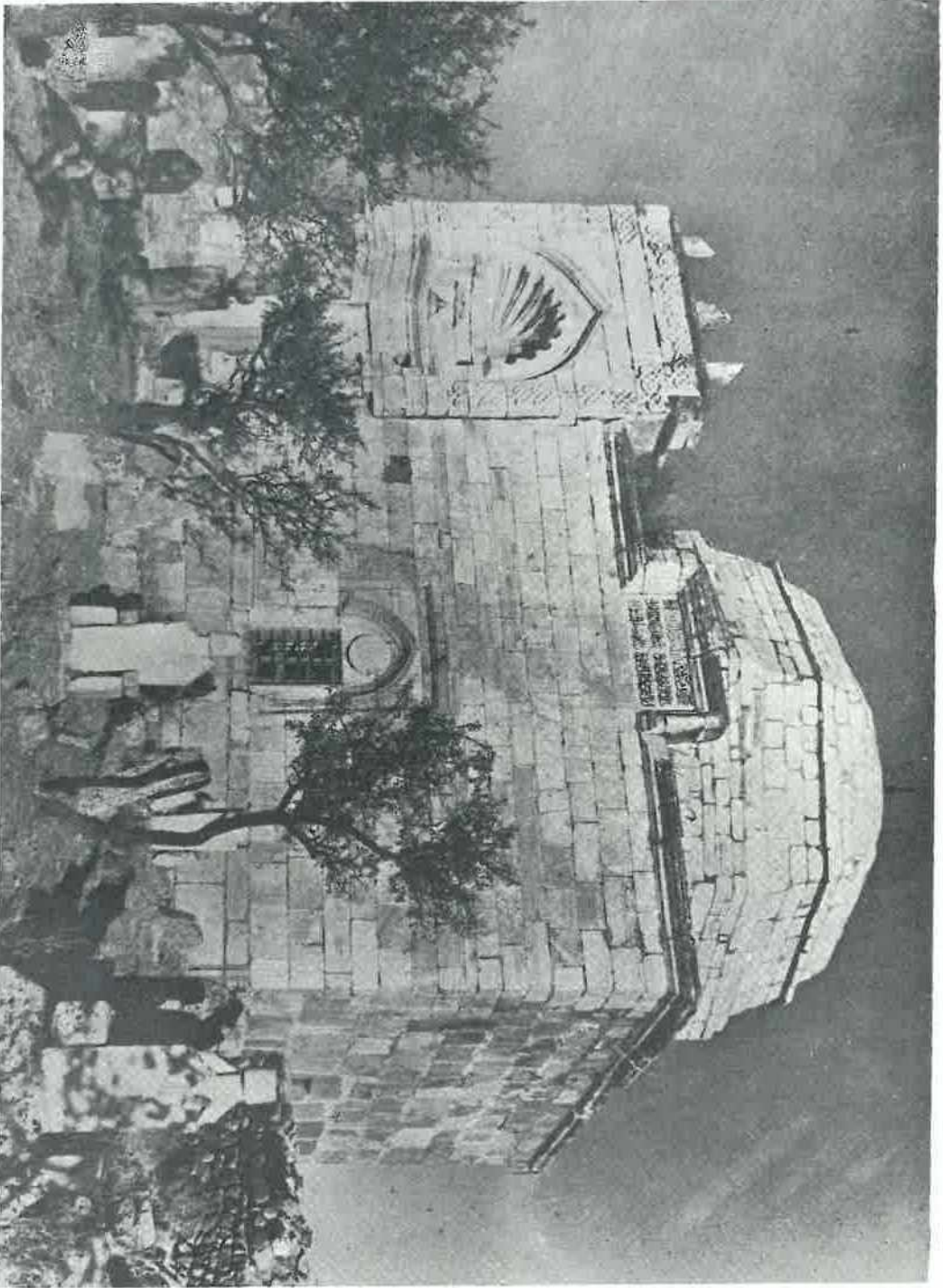

23 — Melik Gazi Künbeti kapısı.

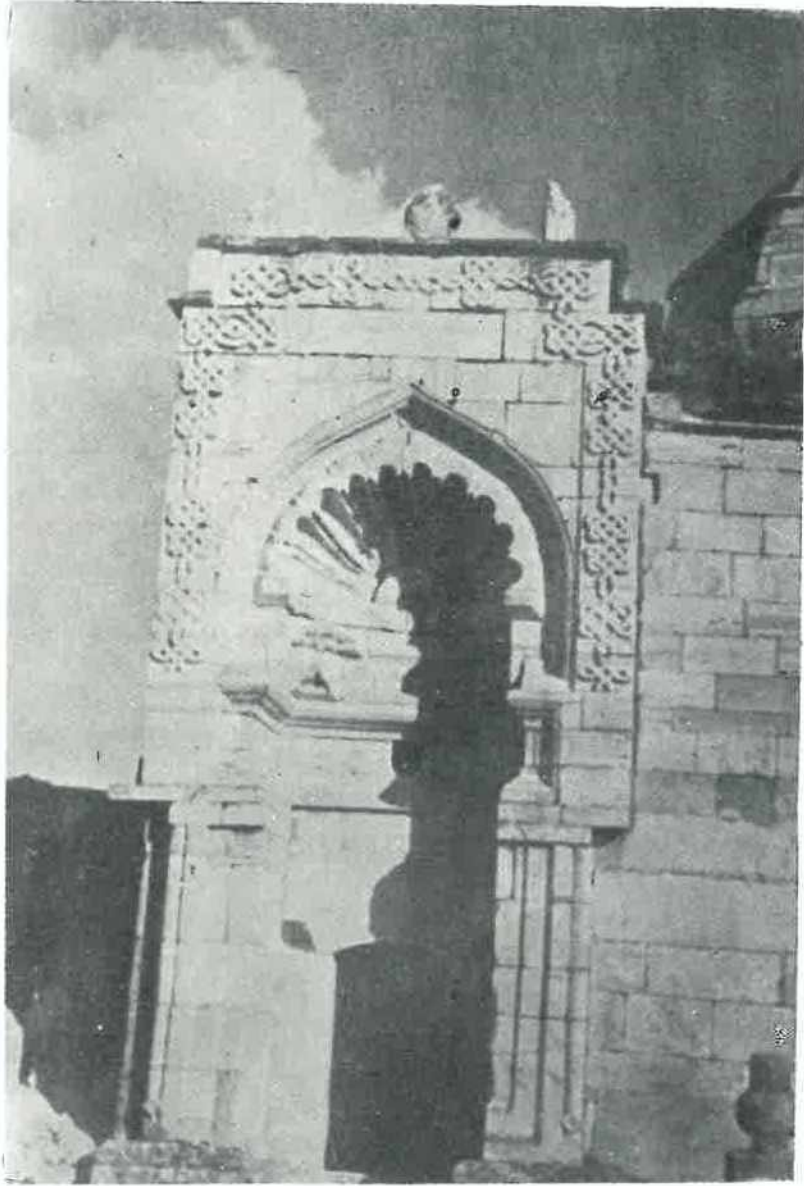
(Vakıflar U. M. Fotoğraf Arşivi: Foto İhsan Gürkem)

24 — Aşık Paşa Türbesinin plânları ve imkattı

25 — Ayık Paşa Türbesinin cepheden görünüşü.

26 — Aşık Paşa Türbesinin fevkalâde musanna tak kapısı.

(Y. Mimar Ali Saim Ülgen)